Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2027–2030

Julkinen versio
Asiakirja sisältää osia, jotka ovat julkisuuslain (621/1999 24§ 1 mom. 8k) nojalla salassa pidettäviä

Sisällys

Johdanto 3

1. Keskeiset linjaukset 5
   - 1.1 Painopisteet ja strategiset päämäärät 5
   - 1.2 Tarpeen, määrän ja laadun määritteleminen 8
   - 1.3 Tuottamistavan valinta 9
   - 1.4 Tuottamisen ohjaus ja valvonta 10
   - 1.5 Jatkuvan riskien hallinnan menetelmät 11
   - 1.6 Tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa 13

2. Päättyvän palvelutasopäätöskauden arviointi 14

3. Riskianalyysin tulokset ja johtopäätökset 17

4. Palvelutasoa koskevat päätökset palveluittain 21
   - 4.1 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta 21
     - 4.1.1 Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä 23
     - 4.1.2 Palontutkinta 27
     - 4.1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä 30
     - 4.1.4 Onnettomuuskehityksen seuranta 34
     - 4.1.5 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta 36
     - 4.1.6 Valvontatehtävät 38
     - 4.1.7 Valmiuden tarkastaminen 42
   - 4.2 Pelastustoiminta ja siihen varautuminen 43
     - 4.2.1 Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä 43
     - 4.2.2 Pelastustoiminta 45
     - 4.2.3 Pelastustoiminnan johtaminen 61
     - 4.2.4 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta 62
     - 4.2.5 Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille 63
     - 4.2.6 Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon 64
   - 4.3 Pelastustoiminnan suunnitelmat 65
   - 4.4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta 67
     - 4.4.1 Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palveluiden tuottamisessa 67
     - 4.4.2 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen 69
     - 4.4.3 Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset 70
     - 4.4.4 Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus 71
   - 4.5 Pelastustoimen viranomaisten vastuulla oleva väestönsuojeluun varautuminen 72
     - 4.5.1 Väestönsuojeluun varautumisen edellyttämä suunnittelu 72
     - 4.5.2 Väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen 72
     - 4.5.3 Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio 72
     - 4.5.4 Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen 72
     - 4.5.5 Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve 72
     - 4.5.6 Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen 72
     - 4.5.7 Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö 73
   - 4.6 Muut palvelut (ei pelastuslainsäädännön edellyttämät) 74

5. Kehittämissuunnitelma 75

Johdanto

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos vastaa Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden pelastustoiminnasta sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja omatoimiseen varautumiseen liittyvästä valvonnasta, ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä. Lisäksi pelastuslaitos tukee alueensa hyvinvointialueiden sekä kuntien varautumista ja valmiussuunnittelua, ylläpitää väestöhälytinjärjestelmää sekä laatii ja ylläpitää väestön suojaamiseen poikkeusoloissa liittyvät suunnitelmat yhteistyössä alueensa hyvinvointialueiden ja kuntien kanssa. Lisäksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitos tuottaa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanssa sovitun sopimuksen mukaisesti ensihoitopalveluita molemmilla hyvinvointialueilla. Ensihoidon palveluista päätetään HUS ensihoidon palvelutasopäätöksessä. Pelastuslaitos toimii kahdeksan kunnan: Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisen, Tuusulan ja Vantaan alueella. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos kuuluu hallinnollisesti Vantaa-Kerava hyvinvointialueeseen, mutta palvelee myös Keski-Uudenmaan hyvinvointialuetta.

Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden pelastustoimen palvelutasopäätöksessä päätetään molempien hyvinvointialueiden pelastustoimen palveluista ja niiden kohdentamisesta. Palvelutasopäätös kattaa erikseen sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja pelastustoimintaan sekä pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevaan väestönsuojeluun varautumisen palvelut. Palvelut on suunniteltu siten, että ne toteutuvat yhdenvertaisesti koko toimialueella ja palveluiden saatavuutta seurataan osana palveluiden omavalvontaa.

Palvelutasopäätöksessä on huomioitu aluehallintoviraston antama lausunto sekä arviointi palvelutasopäätöksen sisällöstä ja rakenteesta palvelutasopäätöksen valmisteluvaiheessa. Palvelutasopäätöksen sisältöä sekä päätöksiä ja niiden perusteluita täsmennetään arvion ja lausunnon pohjalta.

Neuvottelut sisäministeriön, valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja hyvinvointialueiden välillä on käyty vuosina 2023-2025 ja niiden pohjalta nousseet suositukset on huomioitu palvelutasopäätöksessä.

Palvelutasopäätöksessä on huomioitu myös Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen laatimat selvitykset pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan (vuosilta 2024-2025) sekä aluehallintoviraston vuosittainen asiantuntija-arvio (vuosilta 2024-2025). Selvityksiä ja asiantuntija-arviota on hyödynnetty edellisen palvelutasopäätöskauden arvioinnissa sekä palvelutasopäätöksen eri alaluvuissa nykytilan kuvauksessa sekä kehittämistarpeissa.

Palvelutasopäätöksen valmistelussa on myös huomioitu Lupa- ja valvontaviraston lausunto ja arvio palvelutasopäätösluonnoksesta.

Palvelutasopäätöksessä on myös huomioitu aluehallintoviraston (nyk. Lupa- ja valvontavirasto) aiemmin antamat korjausmääräykset pelastustoiminnan toimintavalmiuteen ja sen puutteisiin liittyen. Nämä on kirjattu sekä edellisen palvelutasopäätöskauden arviointiin, että pelastustoiminnan päätösosioon ja kehittämissuunnitelmaan.

Osana palvelutasopäätösvalmistelua on kuultu pelastuslaitoksen työntekijöitä, sopimuspalokuntia sekä alueen asukkaita. Pelastuslautakunnalle on järjestetty seminaari palvelutasopäätösvalmisteluun liittyen ja palvelutasopäätösvalmistelua sekä edellisen palvelutasopäätöskauden arviointia on käyty esittelemässä Vantaan ja Keravan aluevaltuustolle. Palvelutasopäätöksessä on huomioitu myös Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen, alueen kuntien (5/8 kuntaa antoi lausunnon) sekä sopimuspalokuntien neuvottelukunnan lausunnot.

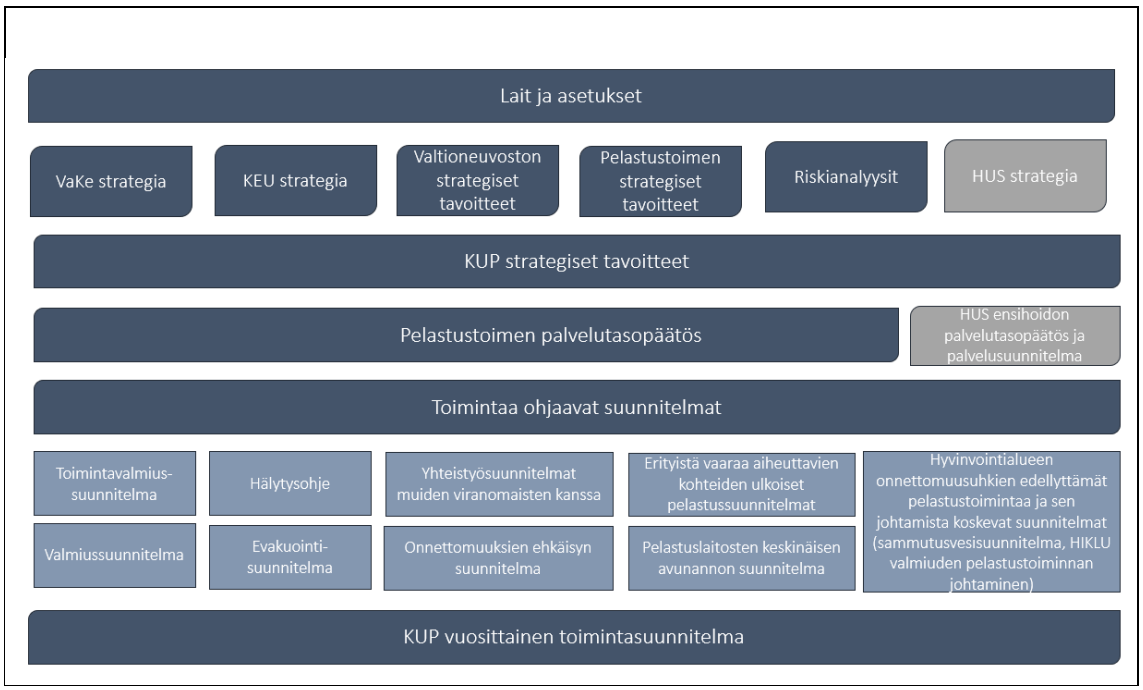
1. Keskeiset linjaukset

1.1 Painopisteet ja strategiset päämäärät

Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle asetetut strategiset tavoitteet ja toiminnan painopisteet toimeenpanevat osaltaan valtioneuvoston asettamia strategisia tavoitteita hyvinvointialueille samoin kuin Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden strategisia tavoitteita ja päämääriä. Uudenmaan alueen pelastuslaitosten (Helsinki, Itä-Uusimaa, Länsi-Uusimaa ja Keski-Uusimaa eli HIKLU-pelastuslaitokset) riskianalyysi toimii osaltaan pohjana Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen strategisten painopisteiden määrittelylle.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen strategiset tavoitteet ja painopisteet

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen strategisten tavoitteiden määrittely pohjautuu Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden strategioihin (2026–2029) sekä valtioneuvoston hyvinvointialueiden tehtäviä koskeviin valtakunnallisiin tavoitteisiin vuosille 2025–2029. Strategiavalmistelussa on huomioitu pelastuslaitoksen toiminnan suunnittelua ja toteutusta ohjaavat lait ja asetukset sekä muut keskeiset asiakirjat, muun muassa Uudenmaan pelastuslaitosten riskianalyysi sekä valtakunnallinen ja alueellinen riskianalyysi ja niissä esiin nousseet riskit, uhat ja muutosvoimat. Valmisteluaikana pelastustoimen strategia ja strategiset tavoitteet ovat voimassa vuosille 2023-2026 ja uusien valmistelu on käynnissä, joten ne on huomioitu vuosien 2027-2030 tavoitteiden määrittelyssä suuntaa antavina.

Kuva 1. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen toiminnan suunnittelua ohjaava asiakirjahierarkia.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen strategiset tavoitteet jakautuvat Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen neljän painopisteen alle, jotka ovat:

1. Palvelumme vastaavat asiakkaiden tarpeisiin
2. Olemme hyvä työyhteisö
3. Teemme vaikuttavaa yhteistyötä
4. Huolehdimme kestävästä taloudesta

Näiden painopisteiden alle on kirjattu koko pelastuslaitoksen toimintaa ohjaavat strategiset tavoitteet ja niitä täsmentävät (palvelukohtaiset) alatavoitteet. Seuraavassa taulukossa esitetään erikseen kukin painopiste ja siihen linkittyvät tavoitteet. Palvelukohtaiset alatavoitteet on esitetty liitteessä 1, joka on *salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k.*

.

Kuva 2. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen painopisteet ja strategiset tavoitteet vuosille 2027–2030.

Strategisten tavoitteiden sekä palvelutasopäätöksen valmistelussa on huomioitu myös **Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2025–2029:**

Taulukko 1. Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2025-2029.

Toimintaa koskevat tavoitteet	Toimintaedellytyksiä koskevat tavoitteet
Hyvinvointialueen on edistettävä ja varmistettava alueensa väestön hyvinvointia, hyvinvointialueen terveyttä ja turvallisuutta kaikissa tilanteissa.	Hyvinvointialueiden henkilöstön tulee olla osaavaa ja hyvinvointialueiden tehtäviin riittävää. Henkilöstön hyvinvoinnista on huolehdittava.

Hyvinvointialueen on varmistettava sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kyky järjestää palvelut yhdenvertaisesti, laadukkaasti ja kustannusvaikuttavasti sekä toimintaympäristön riskejä ja uhkia vastaavasti.	Toimialojen veto- ja pitovoimaisuudesta on huolehdittava.
Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen tulee olla taloudellisesti kestäviä, laadukkaita ja kustannusvaikuttavia.	Hyvinvointialueiden toiminnan paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen johtamisen, suunnittelun, toteutuksen ja kehittämisen tulee perustua tietoon.
Investointien tulee parantaa toiminnan kustannusvaikuttavuutta ja edistää alueellista yhteistyötä.	Digitalisaatiota edistetään hyvinvointialueiden kaikilla toimialoilla.
Toiminnassa, ohjauksessa ja johtamisessa tulee painottaa vaikuttavuusperustaisuutta.	Hyvinvointialue toimii yhteistyössä lakisääteisten velvoitteiden toteuttamiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi.
Hyvinvointialueen toiminnan ja talouden uudistamista on jatkettava kunnianhimoisesti.	Hyvinvointialueen tehtäviä tulee hoitaa paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti ihmisten välisellä hyvällä yhteistyöllä.

Uudenmaan pelastuslaitokset (Helsingin, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokset) tekevät tiivistä yhteistyötä. Yhteistoiminta perustuu yhteistoimintasopimukseen ja sitä ohjaavat Uudenmaan pelastuslaitosten pelastusjohtajat, jotka hyväksyvät yhteisen kehittämissuunnitelman ja määrittävät kulloinkin voimassa olevat avaintavoitteet.

1.2 Tarpeen, määrän ja laadun määritteleminen

Laissa hyvinvointialueesta (611/2021) 7 § säädetään, että hyvinvointialue vastaa järjestämisensä palveluidensa tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä. Palvelutasopäätöstä koskevan sisäministeriön asetuksen (1225/2022) 4.1 § mukaisesti pelastustoimen tulee määritellä palvelutasopäätöksessään palveluidensa tarve, määrä ja laatu. Pelastuslaitoksen tuottamien palveluiden tarve ja määrä perustuvat olemassa olevaan lainsäädäntöön. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen palveluiden tarpeen, määrän ja laadun määrittelyn perustana on pelastustoimen toimintaa säätelevä lainsäädäntö Pelastustoimen järjestämislaki (613/2021), sisäministeriön asetus hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta (213/2022) sekä voimassa oleva pelastuslaki (379/2011)

Palvelutarpeen määrittelyssä on huomioitu myös Uudenmaan alueen pelastuslaitosten riskianalyysi, siellä esiin nostetut uhkat ja riskit, joihin pelastustoimen tulee varautua keskeisin riskienhallintakeinoihin. Riskienhallintakeinoina toimii pelastuslaitoksen tarjoamat palvelut, jotka riskianalyysin pohjalta ovat keskeisiä määriteltyjen riskien ehkäisemisessä. Päätökset palvelutasosta perustuvat ajantasaiseen riskianalyysiin.

Päivittäisessä toimintavalmiuden mitoituksessa on huomioitu sisäministeriön ohjeen mukainen riskiluokittelu, tapahtuneet onnettomuudet, omaisuus- ja henkilövahinkoriskit rakennuspaloissa, sekä erityistä tarkastelua vaativat kohteet.

Pelastuslaitoksen palvelut suunnitellaan vastaamaan lakeja ja säännöksiä. Palvelut tuotetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti ja laadukkaasti kohdentamalla resurssit riskiperusteisesti tarpeen mukaan. Palveluiden laatua sekä tuotettavien palveluiden määrää ja saatavuutta seurataan systemaattisesti osana palveluiden omavalvontaa ja palvelutarvetta arvioidaan kerättyyn tietoon pohjautuen. Pelastuslaitos tekee vuosittaisen toimintasuunnitelman palveluiden kehittämiseksi ja kehittämistoimenpiteiden etenemistä seurataan säännöllisesti.

1.3 Tuottamistavan valinta

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos vastaa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden pelastustoimen palveluista; pelastustoiminnasta sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja omatoimiseen varautumiseen liittyvästä valvonnasta, ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä. Lisäksi pelastuslaitos tukee alueensa hyvinvointialueiden ja kuntien varautumista ja valmiussuunnittelua, ylläpitää väestöhälytinjärjestelmää sekä laatii ja ylläpitää väestön suojaamiseen poikkeusoloissa liittyvät suunnitelmat yhteistyössä alueensa hyvinvointialueiden ja kuntien kanssa. Lisäksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitos tuottaa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanssa sovitun sopimuksen mukaisesti ensihoitopalveluita molemmilla hyvinvointialueilla.

Yhteistoimintasopimuksella on sovittu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen järjestämisvastuun siirrosta Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle lain hyvinvointialueesta (611/2021) § 7 mukaisesti sekä perustettu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen yhteinen pelastuslaitos, joka on osa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen organisaatiota. Yhteistoimintasopimuksen mukaisesti 1.1.2023 lähtien vastuu pelastustoimesta ja muiden pelastuslaitosta koskevien sopimusten noudattamisesta on Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen organisaatioon kuuluvalla Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella.

Palveluiden tuottamisesta säädetään hyvinvointialuelain (611/2021) 9 §:ssä. Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvan palvelun yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa. Yhteistoiminnalla voidaan tehostaa hyvinvointialueiden toimintaa ja henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, parantaa palvelujen saatavuutta sekä turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuutta. Yhteistoimintasopimuksella Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimi järjestetään Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen organisaation osaksi. Pelastustoimen tehtäviin liittyen hyvinvointialueiden yhteistoiminnan muotoja ovat yhteinen toimielin ja sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta. Pelastustoimen järjestämisvastuu tulee kokonaisuudessaan siirtää sille hyvinvointialueelle, jonka organisaatioon pelastuslaitos kuuluu. Kumpikin hyvinvointialue vastaa pelastustoimen tehtäviensä rahoituksesta,

vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle hyvinvointialueelle tai tehtävän hoitamisesta vastaa lain nojalla toinen hyvinvointialue.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos on tehnyt kirjalliset yhteistyösopimukset pelastustoiminnan voimavarojen käytöstä ja johtamisesta Helsingin pelastuslaitoksen, Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen kesken. Keskinäisestä avunannosta on sovittu myös Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen kanssa.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella on sopimus 28 alueensa palokunnan kanssa. Sopimusten mukaisesti palokunnat osallistuvat pelastustoimintaan sekä pelastustoimesta annetun lainsäädännön mukaiseen onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvään turvallisuusviestintätoimintaan palokuntasopimuksen mukaisesti. Pelastuslaitos toteuttaa sopimuspalokuntien kurssimuotoisen peruskoulutuksen yhteistyössä sopimusperusteisesti Uudenmaan pelastusliiton tai vastaavan toimijan kanssa.

1.4 Tuottamisen ohjaus ja valvonta

Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021, 16§) velvoittaa, että hyvinvointialueen on lakisääteisessä toiminnassaan varmistettava omavalvonnalla tehtäviensä lainmukainen hoitaminen, palvelujen saatavuus, laatu ja vaikuttavuus. Lain mukaan hyvinvointialueen on laadittava järjestämisvastuuseensa kuuluvista tehtävistä ja palveluista omavalvontaohjelma.

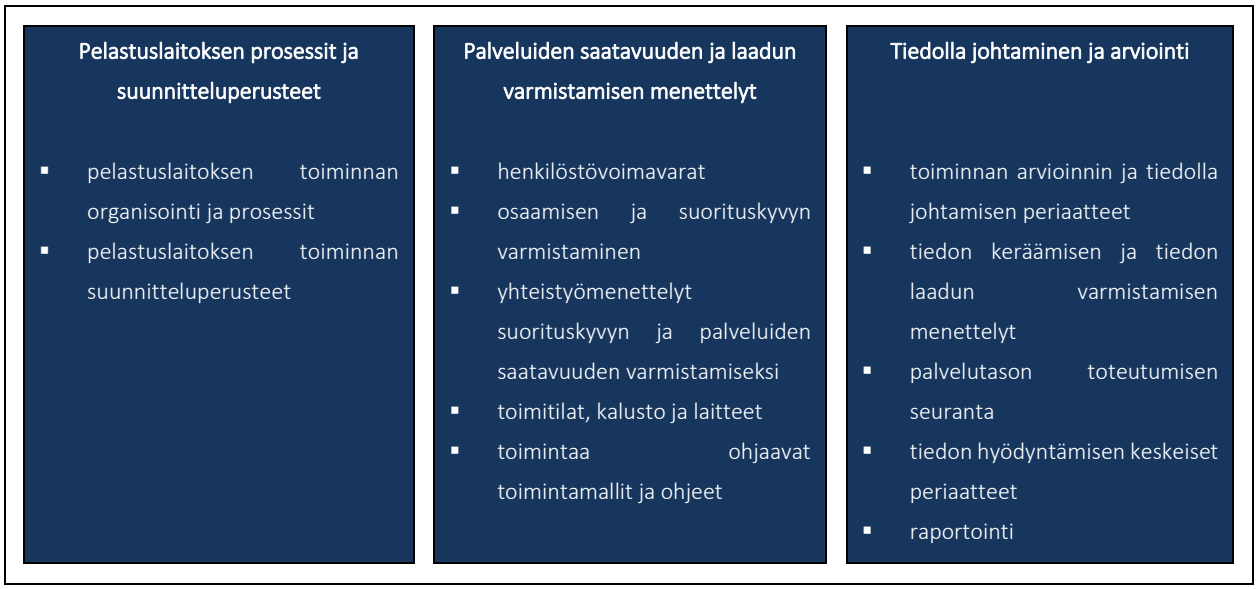
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos valmistelee omavalvontaohjelman sekä toimii tiedon tuottajana hyvinvointialueille. Omavalvonnasta raportoidaan pelastuslautakunnalle, jossa on edustettuina molemmat hyvinvointialueet. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella pelastustoimen omavalvontaohjelma on rinnakkainen dokumentti Vantaan ja Keravan sosiaali- ja terveyspalvelujen omavalvontaohjelman kanssa. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella pelastustoimen omavalvontaohjelma on hyvinvointialueen omavalvontaohjelman liitteenä.

Hyvinvointialueiden pelastustoimen palveluiden saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta seurataan ja poikkeamiin puututaan omavalvontaohjelman mukaisesti. Omavalvontaohjelman tarkoituksena on ohjata strategisella tasolla Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen laadunhallintaa, toiminnan saatavuuden seurantaa, tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arviointia sekä palvelujen kehittämistä. Omavalvonnan avulla pyritään takaamaan, että pelastuslaitos pystyy tarjoamaan laadukkaita palveluja asiakkaille palvelutasopäätöksessä määritellyn palvelutason mukaisesti. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella tehtävien ja palvelujen omavalvonta toteutetaan osana niiden järjestämistä ja tuottamista.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen omavalvontaohjelma päivitetään palvelutasopäätöskausittain tai tarvittaessa useammin. Omavalvontaohjelman hyväksyy pelastuslautakunta sekä molempien hyvinvointialueiden aluehallitukset.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen omavalvontaohjelmassa käsitellään seuraavat kokonaisuudet:

1) pelastuslaitoksen prosessit ja suunnitteluperusteet,
2) palveluiden saatavuuden ja laadun varmistamisen menettelyt ja
3) tiedolla johtaminen ja arviointi

Kuva 3. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen omavalvontaohjelman käsittelevät kokonaisuudet.

Pelastuslaitos raportoi toiminnastaan osavuosikatsausten yhteydessä pelastuslautakunnalle, jossa on edustettuna sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialue että Keski-Uudenmaan hyvinvointialue. Pelastuslautakunta toimittaa omavalvontaraportin edelleen Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Pelastuslaitoksen omavalvontaraportti julkaistaan osana Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen omavalvontaraporttia, jonka hyväksyy Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallitus.

1.5 Jatkuvan riskien hallinnan menetelmät

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen jatkuvan riskien hallinnan menetelmät pohjautuvat Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen riskienhallinnan prosessiin. Riskienhallinta on osa hyvinvointialueen johtamisjärjestelmää ja päätöksentekoa. Systemaattisella riskienhallinnalla tuotetaan laadukasta ja ajantasaista tietoa epävarmuuksien vaikutuksista organisaation päätöksenteon tueksi. Riskienhallinta tukee hyvinvointialueen strategian mukaisten tavoitteiden ja lakisääteisten velvoitteiden toteutumista, toimintaedellytyksiä sekä toiminnan jatkuvuutta.

Riskienhallintaprosessi perustuu hyvinvointialueen riskienhallintaa määrittäviin lakisääteisiin asiakirjoihin *Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat, Sisäisen*

valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä Turvallisuuden ja varautumisen periaatteet, joissa määritetään riskienhallinnan tarkoitus, tavoitteet ja vastuut. Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tavoitteena on sisällyttää riskienhallinta osaksi organisaation strategista ja päivittäistä johtamista, mikä mahdollistaa tietoon perustuvan päätöksenteon ja strategisten tavoitteiden saavuttamisen.

Riskienhallintaprosessi on osa hyvinvointialueen johtamisjärjestelmää sekä johtamisen välineitä. Sen tavoitteena on edistää hyvää hallintoa ja laadukasta johtamista, uhkienennaltaehkäisyä ja hallintaa, mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä sekä toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja tuloksellisuutta. Kokonaisvaltainen riskienhallinta sisältää riskien tunnistamisen, arvioinnin, hallinnan, seurannan sekä vastuuttamisen ja sen avulla pyritään tuottamaan arvoa organisaatiolle.

Hyvinvointialueen riskienhallinta ja vastuut on määritelty laajemmin dokumentissa *Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat.* Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet koskevat kaikkia Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen toimielimiä, johtoa ja esihenkilöitä sekä kaikkea hyvinvointialueen toimintaa, josta hyvinvointialue vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden myötä.

Riskienhallinta on osa hyvinvointialueen johtamisjärjestelmää ja asioiden valmistelua. Se kattaa kaikki toiminnot, sekä oman toiminnan että toiminnan, josta organisaatio vastaa lainsäädännön, sopimusten tai muiden velvoitteiden nojalla. Se on systemaattista, ennakoivaa ja kattavaa menettelytapaa, jonka avulla tunnistetaan ja arvioidaan toiminnan ja toimintaympäristön riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi ja raportoimiseksi. Riskienhallintaa tarvitaan varmistamaan strategian ja tavoitteiden toteutumista, toimintaedellytyksiä ja toiminnan jatkuvuutta.

Riskienhallinnan järjestämiseen sekä toimeenpanoon liittyy keskeisesti toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä sekä turvallisuudesta huolehtiminen. Lisäksi riskienhallinnalla varmistetaan talouden ja toiminnan laillisuutta, tuloksellisuutta sekä hyvää hallintotapaa.

Riskienhallintaprosessi on systemaattinen ja jatkuvasti kehittyvä lähestymistapa, jonka tavoitteena on tuottaa laadukasta ja ajantasaista tietoa epävarmuuksien vaikutuksista organisaation riskitietoisen päätöksenteon tueksi. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella riskienhallintaprosessi määrittelee riskienhallinnan suorittamisen viitekehyksen ja perusteet sekä tarkemmat määritelmät riskienhallintaan liittyvien vastuunjakojen ja ohjeiden toteuttamiseen.

Riskienhallinta on kokonaisvaltaista huomioiden toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus, ja niiden tulee toteutua kaikissa toiminnoissa kaikilla organisaation tasoilla. Riskienhallintaprosessia ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Riskienhallinnan keskeiset vaiheet tulee sisällyttää toiminnan suunnittelun ja seurannan vuosikelloon. Riskien kokonaisarviointi eli organisaation keskeisten alueiden riskikartoitus tai niiden päivitys tulee tehdä vähintään kerran vuodessa.

Riskienhallinnan tarkoitus on organisaation tavoitteiden saavuttamiseen liittyvän epävarmuuden hallinta. Tämä edellyttää, että riskienhallinta on olennainen osa organisaation toimintaa sen

kaikilla tasoilla ja että jokaisella organisaatiossa työskentelevällä on vastuu riskienhallinnasta. Riskienhallinta on koordinoitua toimintaa, jolla organisaatiota johdetaan ja ohjataan riskien osalta. Riskienhallinta varmistaa tavoitteiden saavuttamisen ja turvaa toiminnan jatkuvuuden sekä toimintaedellytysten säilymisen. Riskienhallintaa tehdään kaikissa hyvinvointialueen toiminnoissa.

Riskienhallinnan käytännöillä tarkoitetaan ohjeita, työprosesseja ja työvälineitä. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus hyvinvointialueen:

- Toiminnan turvaamisesta ja jatkuvuudesta kaikissa tilanteissa
- Toiminnan tuloksellisuudesta ja tehokkuudesta
- Toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuudesta ja tietojen luotettavuudesta lakien, päätösten, sääntöjen ja annettujen ohjeiden noudattamisesta
- Resurssien ja omaisuuden turvaamisesta
- Kaikkien organisaation tasojen yhdenmukaisesta johtamisesta ohjeiden mukaisesti
- Organisaatiossa havaituista riskeistä ja huolehtia, että ne pysyvät hyväksytyllä tasolla.

1.6 Tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

2. Päättyvän palvelutasopäätöskauden arviointi

Edellinen palvelutasopäätös on laadittu vuosille 2024-2026. Päättyvän palvelutasopäätöskauden arviointia on tehty suhteessa palvelutasopäätöksen (2024-2026) päätöksiin sekä kehittämissuunnitelmaan vuosien 2024 ja 2025 osalta. Tietyin osin on tarkasteltu myös kuluvaa vuotta 2026 erityisesti kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toteutumisen osalta. Tarkempi päätöskohtainen arviointi liitteenä 2, joka on *salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k.*

Arviointia tehtäessä on huomioitu myös Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden tekemät selvitykset pelastustoimen palvelujen ja talouden toteutumisesta vuosina 2024 ja 2025 sekä aluehallintoviraston (nyk. Lupa- ja valvontavirasto) tekemä asiantuntija-arvion pelastustoimen palveluiden tilasta Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueilla.

<u>Pelastustoiminta</u>

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen toiminta-alueella on edelleen alueellisia haasteita ensimmäisen yksikön toimintavalmiudessa I riskiluokan ruuduissa. Haasteita on palvelutasopäätöskauden aikana ollut erityisesti Vantaalla Tikkurilan, Myyrmäen ja Korson alueella. Myös muita yksittäisiä haasteruutuja löytyy alueelta. Vuoden 2025 loppuun mennessä alueella oli 38 ongelmaruutua (2012 toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan laskettuna). Vuoden 2025 toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisesti laskettuja ongelmaruutuja on noin 30. Laskennassa haastaa erityisesti sellaiset riskiruudut, joiden riskiluokka on uuden ohjeen mukaisen riskiluokituksen mukaan laskenut. Näiden ruutujen osalta tiedot päivittyvät sen mukaan miten ko. riskiruutuihin tulee hälytystehtäviä. Riskiluokan II ja III ruuduissa toimintavalmiuden tavoitteet on toteutuneet palvelutasopäätöksen mukaisesti. Samoin IV riskiluokan ruuduissa palvelutaso on hyvällä tasolla, vaikka erillistä tavoitetta palvelutasopäätökseen ei ole kirjattu. Pelastustoiminnan ja pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikojen tavoitteet toteutuivat kaikissa riskiluokissa.

Toimintavalmiuden korjaustoimenpiteet ovat edenneet palvelutasopäätöskaudella, mutta toteutukseen on tullut myös viiveitä. Tikkurilan aseman valmistuminen ja käyttöönotto 10/2024 vaikutti myönteisesti Tikkurilan alueen, mutta myös koko alueen toimintavalmiuteen.

Korson paloasema valmistuu 2026-2027 taitteessa ja paloaseman avaamisen myötä tarvittava henkilöstölisäys (12 htv) toteutuu vuonna 2026. Hakunilan ja Myyrmäen paloasemien rakennus- ja suunnittelutyöt etenevät, mutta aikataulussa on ollut haasteita, jonka vuoksi niiden toteutuminen on siirtynyt tulevalle palvelutasopäätöskaudelle. Samoin vuodelle 2026 suunniteltu Myyrmäen paloaseman henkilöstölisäys (12 htv) siirtyy vuodelle 2027.

Osaamisen kehittämiseen palveluiden laadun varmistamiseksi oli palvelutasopäätöksessä haettu 6 htv lisäystä, jolla olisi mahdollistettu operatiivisen henkilöstön irrottautuminen

pelastustoiminnan valmiudesta koulutustilaisuuksiin. Tämä ei toteutunut palvelutasopäätöskauden aikana, koulutuksia kuitenkin järjestettiin, mutta näistä kertyi ”tuntivelkaa” henkilöstölle, kun ylimääräisiä virkoja ei ole perustettu.

Palvelutasopäätöksessä tunnistettiin tarve ulkomaille annettavan avun ja kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämän valmiuden kehittämiseksi (1 htv). Tämän osalta palvelutaso ei ole toteutunut päätöksen mukaisesti. Pelastustoiminnan suunnitelmien lakisääteisen tason varmistamiseksi oli palvelutasopäätöksessä haettu henkilölisäystä (1 htv). Henkilöresurssia ei saatu, mutta suunnitelma-arkkitehtuuria on päivitetty olemassa olevien resurssien puitteissa. Tämä ei ole kuitenkaan mahdollistanut riittävää kehittämistyötä.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Onnettomuuksien ehkäisy

Onnettomuuksien ehkäisyn osalta palvelutasopäätöksen mukaisia palveluita ei ole täysin kyetty tuottamaan alueella. Määräaikaisten palotarkastusten osalta ei ole päästy vuosittaisiin tavoitteisiin, joskin vuonna 2025 päästiin jo 91 % vuosittaisesta tavoitteesta. Vuoden 2026 osalta tilanne näyttää myös melko hyvältä tavoitteen saavuttamisen suhteen. Turvallisuuskasvatusta kohdennettiin suunnitelman mukaisesti esikoululaisille, neljäs- ja kahdeksasluokkalaisille. Vuonna 2024 esikoululaisten tavoittaminen oli vähäisempää resurssivajeen takia. Muita onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteitä on tehty asiakastarpeen mukaisesti.

Käytettävissä olevilla resursseilla ei kyetä vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alueen monikulttuurisuuden huomioimiseen sekä henkilöstön osaamisen varmistamiseen teknologian nopean kehityksen ja monipuolistumisen keskellä.

Palvelutasopäätöksessä oli tunnistettu, että onnettomuuksien ehkäisyn henkilöstömäärä ei ole lisääntynyt suhteessa alueen väestönkehitykseen. Onnettomuuksien ehkäisyn henkilöstövoimavarojen vahvistamiseen palvelutuotannon turvaamiseksi haettiin 1 htv lisäystä, mutta tämä valvontatehtäviin kohdennettu palotarkastajan virka ei toteutunut palvelutasopäätöskaudella. Riskianalyysin tarkentamiseen ja kattavuuden laajentamiseen haettiin myös1 htv henkilölisäystä, joka ei toteutunut. Riskianalyysi tuotettiin hankerahoituksen turvin Uudenmaan laajuisesti.

Varautuminen

Alueellinen turvallisuus- ja varautumisfoorumi, johon kuuluu hyvinvointialueet (VAKE ja KEU), kunnat sekä viranomiset, edistivät tiiviissä yhteistyössä alueen turvallisuutta.

Pelastuslaitos on johtanut alueellaan väestönsuojelutyöryhmää (pp. evakuoinnit) vuoden 2025 aikana. Kuntien ja muiden alueen toimijoiden varautumistyötä on joiltain osin kyetty tukemaan virkatyönä resurssien sallimissa puitteissa.

Alueen varautumisen ja väestönsuojelun käytänteet eivät tällä hetkellä vastaa kaikilta osin nykyisen turvallisuustilanteen esille nostamia uhkakuvia.

Sopimuspalokunnat

Sopimuspalokunnat ovat osallistuneet palvelutasopäätöskauden aikana suunnitellusti pelastustoimintaan, onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvään turvallisuusviestintätoimintaan sekä poikkeusoloihin varautumiseen alueen yhteistoimintasopimuksen ja palokuntasopimuksen mukaisesti. Sopimuspalokunnat ovat osallistuneet vuosittain noin 700 pelastustoimen tehtävälle (keskiarvo laskettu vuosien 2023–2025 hälytysmääristä).

Hyvinvointialueen/pelastuslaitoksen tulee huolehtia sopimuspalokuntalaisten määräaikaisista terveystarkastuksista, toimintakykytestauksista sekä sovituista harjoituksista. Palvelutasopäätöskauden aikana näitä ei ole kaikilta osin pystytty toteuttamaan.

Sopimuspalokuntien yhteistoimintasopimukset uudistettiin vuoden 2025 aikana, mikä edesauttaa sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

3. Riskianalyysin tulokset ja johtopäätökset

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Perusteet

Sisäministeriön asetuksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä (1225/2022) 6 §:n mukaan palvelutasopäätöksen tulee perustua ajantasaiseen riskianalyysiin. Palvelutasopäätöksen perustana olevan riskianalyysin tulee sisältää sellaiset toimintaympäristön arvioinnin ja pelastustoimen onnettomuuskehityksen seurannan perusteella tunnistetut keskeiset uhat ja riskit sekä niiden muutokset, joihin pelastustoimen tulee varautua. Riskianalyysiin sisältyvien uhkien arvioinnin tulee kattaa päivittäiset onnettomuudet, häiriötilanteet ja poikkeusolot. Riskianalyysi tulee laatia siten, että sen perusteella pelastustoimen palvelut on mahdollista mitoittaa riskien ja uhkien mukaisesti. Häiriötilanneuhkien arvioinnissa on otettava huomioon kansallisen ja alueellisen riskiarvion tulokset. Poikkeusolojen uhkien arvioinnissa on otettava huomioon valmiuslaissa (1552/2011) määritellyt poikkeusolot. Sodan ajan uhkien arvioinnissa on käytettävä Puolustusvoimien pelastusviranomaisille pelastuslain 65 §:n 5 momentin nojalla antamia sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavia tietoja.

Uudenmaan pelastuslaitosten yhteinen riskianalyysi 2025 on valmisteltu osana Palosuojelurahaston rahoittamaa hanketta, Riskianalyysin kehittäminen tiedolla johtamisen tueksi. Hankkeessa on kehitetty toimintamalleja ja menetelmiä, joita on pilotoitu riskianalyysin päivityksen yhteydessä.

Riskianalyysi sisältää toimintaympäristön kannalta keskeiset tekijät, toimintaympäristössä tapahtuneet ja ennakoitavat muutoskehitykset, ilmiöt ja muutosvoimat, joilla voi olla vaikutusta alueen onnettomuusuhkien kehitykseen. Toimintaympäristön muutostekijöitä on arvioitu PESTLE-viitekehyksessä hyödyntäen myös valtakunnallista ennakointityötä. Toimintaympäristön uhkien ja riskien tunnistamisessa tavanomaisten onnettomuuksien osalta on hyödynnetty mm. Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastotietokanta PRONTOn tietoja, joiden hyödyntämiseksi hankkeessa on laadittu onnettomuustyyppikohtaisia raportteja sekä riskikortteja. Palvelutason mitoittamiseksi tavanomaiset onnettomuusriskit on tunnistettu sekä tapahtuneiden onnettomuustilastojen sekä onnettomuusriskikorttien avulla, hyödyntämällä alueen toimintaympäristötietoja sekä toimintaympäristön muutostekijöiden vaikutusta onnettomuusriskeihin. Onnettomuustyyppejä on tarkasteltu myös kausittaisten onnettomuusriskien näkökulmasta. Uudenmaan alueen keskeiset palvelutasoa mitoittavat laajamittaiset onnettomuusriskit on tunnistettu riskianalyysin onnettomuustarkastelujen lisäksi häiriötilanneanalyysin sekä erityiskohteiden tarkastelun perusteella. Pelastustoimen riskienhallintakeinojen tunnistamiseksi eri onnettomuustyyppejä on tarkasteltu myös kokonaisuuksina suhteessa onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin sekä tarvittaviin pelastustoiminnan suorituskykyihin.

Riskianalyysin perusteella on tunnistettu erityistä tarkastelua vaativia kohteita sekä muita paikkaan sidottuja onnettomuusriskejä. Erityistä tarkastelua vaativat kohteet on tunnistettu valvonnan kohdetyyppikohtaisen riskienarvioinnin perusteella sekä onnettomuuden vaikutusten perusteella. Erityiskohteiden kriteeriksi on tunnistettu kohteet, joissa onnettomuudella on laajat vaikutukset ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle; yhteiskunnallisesti merkittävät kohteet sekä pelastustoiminnan kannalta haastavat kohteet. Kohdetyypit on yksilöity tarkemmin riskianalyysissa. Erityiskohteita on tarkasteltu myös osana onnettomuustyyppikohtaisia skenaarioita paikkatietojärjestelmää hyödyntäen.

Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen riskien tunnistamisessa on hyödynnetty mm. Kansallista ja Uudenmaan alueellista riskiarviota sekä pelastustoimen valtakunnallisia skenaarioita. Niiden pohjalta tunnistettujen keskeisten uhkien ja riskien vaikutuksia on arvioitu pelastustoimen näkökulmasta. Lisäksi riskianalyysissa on arvioitu valmiuslain mukaisten poikkeusolojen uhkien ja riskien vaikutukset palvelutason mitoittamiseen. Sodan ajan uhkien arviointi on laadittu yhteistyössä, huomioiden myös pelastustoiminnan yhteistyöalue. Sodan ajan uhkien arvioinnissa on käytetty Puolustusvoimien pelastusviranomaisille pelastuslain 65 §:n 5 momentin nojalla antamia sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavia tietoja. Pelastuslaitoskohtaiset tarkentavat riskiperusteet on jätetty pois pelastuslaitosten yhteisestä riskianalyysista.

Toimintaympäristö

Uudenmaan alue jakautuu pääkaupunkiseudun kasvavaan kaupunkiympäristöön sekä harvempaan asuttuun maaseutuympäristöön. Uudenmaan väestö ja tiivis rakennuskanta on keskittynyt pääkaupunkiseudulle ja sen ympäryskuntiin sekä taajamiin. Uudenmaan toimintaympäristön erityispiirteenä korostuu Suomenlahden laaja rannikko- ja saaristoalue erityisesti kohonneen merellisen ympäristövahinkoriskin näkökulmasta. Uudenmaan väestökehityksessä monimuotoinen väestörakenne, ikääntyvä väestö sekä vieraskielisyyden lisääntyminen on huomioitava palvelujen mitoittamisessa.

Uusimaa on kansallisesti merkittävä liikenteen solmukohta. Uudellamaalla syntyy kolmannes koko maan liikennesuoritteesta. Pääkaupunkiseutu ja sen ympäryskunnat sijaitsevat pääradan, kehäradan sekä rannikon suuntaisen metroverkon varrella. Liikenteen onnettomuusriskien kannalta Uudenmaan erityispiirteinä korostuvat tiheä maantieverkko, kasvavat liikenne- ja matkustajamäärät, vaihtelevat keliolosuhteet sekä pääkaupunkiseudun monipuolinen raideliikenteen kehitys. Suomenlahdella sijaitsevat Suomen merkittävimmät rahtisatamat sekä Euroopan vilkkain matkustajasatama. Uusimaa on sekä kansallisesti että kansainvälisesti merkittävä matkailun keskus Helsinki-Vantaan lentoaseman ja vilkkaan matkustajalaivaliikenteen vuoksi.

Toimintaympäristön muutostekijät

Keskeisiä toimintaympäristön muutostekijöitä, jotka tulisi huomioida palveluiden suunnittelussa ja mitoittamisessa on väestörakenteen kehitys ja sen vaikutukset erityisesti ikääntyvän väestön asumisturvallisuuteen. Tavanomaisten onnettomuusriskien näkökulmasta asumisen turvallisuuteen vaikuttaa myös teknologian kehitys, uudet energiamuodot sekä ilmastoriskit, kuten tulva- ja myrskyvahingot sekä niihin varautuminen. Ilmastonmuutoksen aiheuttamista riskeistä Uudellamaalla korostuu etenkin sään ääri-ilmiöiden, kuten myrskyjen, rankkasateiden ja tulvien lisääntyminen sekä toisaalta kuivuuden aiheuttamat haasteet sekä metsäpaloriskin kasvu.

Liikenteen onnettomuusriskeihin vaikuttaa paitsi ilmastonmuutoksen myötä vaihtelevien keliolosuhteiden lisääntyminen, myös liikenteen sähköistyminen, raideliikenteen kehitys, maanalainen liikenne sekä kasvavat liikennemäärät. Myös erilaisten uusien energiamuotojen sekä teknologian kehittyminen muuttaa toimintaympäristöä ja mahdollistaa uusia toimintatapoja. Teknologian avulla voidaan kehittää toimintaympäristön turvallisuutta ja pelastustoimen työturvallisuutta. Samalla teknologiariippuvuus kuitenkin lisää alttiutta häiriötilanteille. Uusien energiamuotojen ja teknologian kehitys on huomioitava myös osaamisen kehittämisessä ja ylläpitämisessä.

Turvallisuusympäristön perustavanlaatuisen ja pitkäkestoisen muutoksen vuoksi erilaisiin häiriötilanteisiin ja myös väestönsuojeluun varautuminen korostuu. Suuronnettomuusriskit, kuten merellinen ympäristövahinkoriski, ovat kasvaneet. Tiedolla johtamisen ja yhteistyön merkitys korostuu myös uhkien havaitsemisessa ja torjunnassa. Toimivat tilannekuva- ja viestiyhteydet on varmistettava kaikissa turvallisuustilanteissa. Pelastustoimella on keskeinen rooli osana kokonaisturvallisuutta ja luottamusta myös yhteiskunnan kriisinkestävyyden kannalta.

Toimintaympäristön keskeisinä muutostekijöinä vaikuttavat myös pelastustoimen kansallisten rakenteiden kehitys, Suomen talouden tilanne, kaupungistuminen ja polarisaatiokehitys sekä kansainvälisen yhteistyön tiivistäminen.

Johtopäätökset palvelutasovalmisteluun

Pelastustoimella on käytettävissään useita erilaisia riskienhallinnan keinoja, joilla toimintaympäristön uhkiin ja riskeihin vastataan. Osa keinoista on ennaltaehkäiseviä ja niillä pyritään ensisijaisesti vähentämään onnettomuuksien lukumäärää sekä varautumaan onnettomuuksiin ja minimoimaan niiden seurausvaikutuksia etukäteen. Osa keinoista on reaktiivisia, joilla pyritään vähentämään riskien seurausvaikutuksia. Onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteillä tuetaan yksittäisten ihmisten, yhteisöjen ja yhteiskunnan toimijoiden omatoimista varautumista sekä parannetaan heidän valmiuksiaan huolehtia ja ottaa vastuuta omasta ja ympäröivän yhteiskunnan turvallisuudesta. Reaktiivisilla keinoilla, kuten pelastustoiminnalla pyritään siihen, että onnettomuuden sattuessa tilanne saadaan hallintaan ja vahingot pidettyä mahdollisimman pieninä. Varautumisella varmistetaan pelastustoimen toimintakyky ja tehtävien

hoitaminen kaikissa turvallisuustilanteissa. Väestönsuojelulla vastataan erityisesti poikkeusolojen riskeihin. Lisäksi yhteistyöllä muiden viranomaisten, kuntien, sopimuspalokuntien, järjestöjen sekä muiden toimijoiden kanssa edistetään turvallisuutta. Yhteistyötä tehdään niin onnettomuuksien ehkäisyssä, pelastustoiminnassa kuin varautumisessa. Pelastustoimen hallinto-, päätöksenteko- ja tukitoiminnoilla, kuten suunnittelulla, investoinneilla, HR-toiminnoilla, toimitilojen hallinnalla, kaluston-, materiaalien ja varusteiden hankinnalla ja -huollolla, viestinnällä sekä tilannekeskustoiminnalla on myös merkittävä rooli pelastustoimen palvelujen tuottamisessa, suorituskyvyn ylläpitämisessä ja toiminnan mahdollistajana. Riskianalyysissa on eritelty tarkemmin, millä palveluilla ja riskienhallintakeinoilla vastataan eri onnettomuusriskeihin, uhkiin ja häiriötilanteisiin.

Keskeisimpänä keinona, jolla alueen uhkiin ja riskeihin vastataan, on pelastustoimen perustehtävän laadukas hoitaminen ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen. Arjen turvallisuuden edistämiseksi yhteistyö erityisesti ikääntyneiden ja erityisryhmien asumisturvallisuudessa sekä ilmastonmuutokseen sopeutumistyössä on tärkeää. Ymmärrystä ja osaamista tulisi kehittää myös uusien ja kehittyvien energiamuotojen sekä teknologian vaikutuksesta toimintaympäristön riskeihin ja niihin vastaamiseen.

Uudenmaan pelastuslaitosten kannalta pelastustoiminnan valtakunnallisen johtamisjärjestelmän ja Etelä-Suomen pelastustoiminnan yhteistyöalueen toiminnan kehittäminen on tärkeää myös kansallisesti merkittäviin riskeihin vastaamisessa. Yhteistyön vaikuttavuutta voidaan hyödyntää mm. erityissuorituskykyjen mitoittamisessa harvinaisempiin, mutta toteutuessaan vakaviin uhkiin vastaamiseksi.

Varautuminen, häiriönsietokyky, jatkuvuudenhallinta ja toiminnan suojaaminen on huomioitava kaikilla tasoilla ja kaikissa turvallisuustilanteissa. Lisäksi on valmistauduttava pelastustoimen uusien tietojärjestelmien käyttöönottoon sekä prosessien kehittämiseen tarvittavat resurssit varmistamalla. Ennakoivaa riskienhallintaa voidaan edistää myös parantamalla riskin tunnistamisen suorituskykyä kehittämällä onnettomuuskehityksen seurannan, palontutkintatiedon sekä tilannekuvatiedon hyödyntämistä ja tiedolla johtamisen käytäntöjä.

4. Palvelutasoa koskevat päätökset palveluittain

4.1 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslain (379/2011) 27 §:n mukaisesti hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan

- pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa
- pelastustoimen valvontatehtävistä.

Kuluneella palvelutasopäätöskaudella haasteita on aiheuttanut vaihtuvuuden aiheuttama resurssivaje onnettomuuksien ehkäisyn henkilöstössä. Pitovoimaa on kuitenkin onnistuttu lisäämään kauden viimeisinä vuosina ja tämä on parantanut onnettomuuksien ehkäisyn palvelukokonaisuuden kaikkia osa-alueita. Onnettomuuksien ehkäisytyön pitkäjänteinen suunnittelu, kehittäminen ja laadukas toteuttaminen edellyttää resurssien lisäämistä ja niiden kohdentamista tulevalla palvelutasopäätöskaudella.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisytyön tavoitteet johdetaan pelastuslaitoksen strategisten tavoitteiden mukaan huomioiden palveluita ohjaavat asiakirjat, mm. Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa elämä 2030 - Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisemisen toimintaohjelma ja sen tavoitteet.

Pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisytyön päätavoitteena on vähentää onnettomuuksien todennäköisyyttä ja pienentää niiden seurauksia ennakoivilla toimilla. Tämä tarkoittaa sekä ihmisten turvallisuusosaamisen vahvistamista että ympäristön, rakennusten ja toimintojen turvallisuuden valvontaa. Tavoitteisiin vastataan valvontatoiminnalla, neuvonta- ja asiantuntijapalveluilla, palontutkinnalla sekä turvallisuusviestinnällä ja koulutuksilla. Muuttunut turvallisuusympäristö tulee osaltaan vaikuttamaan myös onnettomuuksien ehkäisyn toimintaympäristöön ja palveluihin.

Päätös palvelutasosta

- Onnettomuuksien ehkäisyn tehtäviin varataan 34 henkilötyövuotta seuraavan palvelutasopäätöskauden loppuun mennessä. Tarkemmin resursoinnin jakautumisesta päätetään vuosittain onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa.

- Taulukkoon merkittyjen henkilöstöryhmien lisäksi onnettomuuksien ehkäisytyötä tekee osaltaan koko pelastuslaitoksen henkilöstö. Palvelujen suunnittelu perustuu alueen riskianalyysiin.

Voimavarojen jakautuminen eri tehtäviin

Onnettomuuksien ehkäisyn resurssien tarkempi kohdentuminen kuvataan vuosittain laadittavassa onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa, joka sisältää turvallisuusviestintäsuunnitelman ja kemikaalivalvontasuunnitelman. Näitä suunnitelmia tarkennetaan toimintokohtaisilla vuosisuunnitelmilla.

Taulukko 2. Onnettomuuksien ehkäisyn resursoinnin jakautuminen eri tehtäviin.

Palvelu	Nimike/tehtävä	HTV nyt	HTV lisäystarve
Onnettomuuksien ehkäisyn toimintayksikön johtaminen	Toimintayksikön päällikkö (Johtava palotarkastaja)	1 htv	
Onnettomuuksien ehkäisyn suunnittelun vastuualue	Johtava palotarkastaja	1 htv	
Turvallisuusviestintä turvallisuuskoulutus, turvallisuuskasvatus	Turvallisuusviestinnän asiantuntija	1 htv	1 htv (2027)
	Turvallisuuskouluttajat	4 htv	
Määräaikainen valvonta, paloturvallisuuden ohjaus ja neuvonta, pelastuslain mukaiset asiantuntijatehtävät, päivystävä palotarkastaja	Palotarkastaja	16 htv	1 htv (2029)

Kemikaaliturvallisuus + vaativa tekninen toimintaympäristön kehittyminen	Paloinsinööri, kemikaalivalvonta	1 htv	1 htv (2030)
Rakenteellinen paloturvallisuus ja maankäytön ohjaus	Paloinsinööri	4 htv	
Onnettomuuksien ehkäisyn tehtäviä	Pelastuspalvelut	1htv	
Palontutkinta ja onnettomuuskehityksen seuranta	Asiantuntija		1 htv (2028)
Palvelukyvyn kehittäminen tuottavuuden parantamiseksi	Asiantuntija		1htv (2028)

Kehittämistarve

Onnettomuuksien ehkäisytyön pitkäjänteinen suunnittelu, kehittäminen ja laadukas toteuttaminen edellyttää resurssien lisäämistä ja niiden kohdentamista tulevalla palvelutasopäätöskaudella. Toiminnan kehittäminen edellyttää lisäksi yksikön sisäisiä tehtävien uudelleen järjestelyitä ja organisointia.

4.1.1 Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslain (379/2011) 27 § mukaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa.

Neuvontaa yleisiin paloturvallisuusasioihin ja muun muassa pelastussuunnitelmien laatimiseen tuotetaan päivystävän palotarkastajan palveluilla. Päivystävä palotarkastaja ohjaa myös pelastustoimen laitteiden kunnossapitoon sekä nuohoukseen liittyvissä asioissa. Päivystävä palotarkastaja on tavoitettavissa puhelimitse ja sähköpostitse virka-aikaan. Lisäksi alueen vastuupalotarkastajat ja paloinsinöörit ovat tavoitettavissa alue- tai kohdespesifimmissä paloturvallisuuskysymyksissä. Erilaiset häiriö- tai onnettomuustilanteet ovat lisänneet palvelujen kysyntää.

Pelastuslaitos antaa turvallisuusneuvontaa ja -ohjausta palotarkastus- ja muiden valvontakäyntien yhteydessä, kohdetutustumisilla, turvallisuusharjoitusten tarkkailun yhteydessä sekä erillisillä neuvontakäynneillä, joita ei katsota tarkastuskäynneiksi tai koulutustilaisuuksiksi. Pientalojen ja taloyhtiöiden paloturvallisuuden itsearviointia tuetaan opasmateriaaleilla ja muulla neuvonnalla. Turvallisuusohjaus ja neuvonta kuuluu jokaisen työntekijän ja sopimuspalokunnan toimenkuvaan tehtävän edellyttämässä laajuudessa. Myös pelastuslaitoksen verkkosivut toimivat kanavana muun muassa asumisen turvallisuuteen ja rakentamisen suunnittelun ohjaukseen liittyvän tiedon jakamisessa.

Hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisessa toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että asukkaat ja hoidettavat voivat poistua tulipalossa tai muussa vaaratilanteessa turvallisesti, joko itsenäisesti tai avustettuina. Tämä varmistetaan etukäteen laaditulla poistumisturvallisuusselvityksellä ja muilla suunnitelmilla, joiden laatimiseen pelastusviranomainen antaa ohjausta. Suunnitelman perusteella pelastusviranomainen arvioi poistumisturvallisuuden tasoa ja riittävyyttä ja voi edellyttää sen parantamista ja tarvittaessa asettaa muita erityisiä turvallisuusvaatimuksia. Poistumisturvallisuusvelvollisiin kohteisiin kuuluu muun muassa ympärivuorokautiset hoitolaitokset, palvelu- ja tukiasuminen sekä vankilat.

Rakenteellisen paloturvallisuuden ohjausta ja neuvontaa annetaan rakennushankkeiden suunnitteluprosessien lisäksi myös asiakastarpeen mukaisesti hyvinvointialueen asukkaille ja muille toimijoille.

Pelastuslaitos valvoo pelastustoimen laitteiden kunnossapitoa ja toimintaa pääasiassa määräaikaisen valvonnan yhteydessä ja asiakirjavalvonnalla. Lisäksi valvotaan, että laitteiden käytettävyys on vaatimusten mukaisessa kunnossa. Pelastuslaitos antaa myös ohjausta laitteistojen suunnittelussa ja neuvoo asiakkaita erheellisten paloilmoitusten vähentämisessä.

Pelastuslaitoksen turvallisuusviestintä jakautuu turvallisuusviestintään, turvallisuuskasvatukseen ja -koulutukseen (verkko- ja lähiopetus). Näitä toteutetaan esimerkiksi koulutusten, käytännön harjoitusten, yleisötilaisuuksien, neuvonnan, mediaviestinnän, eri toimijoiden välisen yhteistyön sekä erilaisten materiaalien avulla.

Turvallisuusviestintää toteutetaan eri kanavissa ja sopimuspalokunnat osallistuvat pelastustoimesta annetun lainsäädännön mukaiseen onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvään turvallisuusviestintätoimintaan palokuntasopimuksen mukaisesti.

Turvallisuuskasvatusta kohdennetaan suunnitelman mukaan esikoululaisille, neljäs- ja kahdeksasluokkalaisille. Esikoululaisten tavoittaminen on ollut vähäisempää resurssivajeen takia. Tavoittaminen on tapahtunut mm. hyödyntäen KIDISAFE-hankkeen materiaaleja. Neljäs- ja kahdeksasluokkalaiset on tavoitettu lähikäynneillä.

Turvallisuuskoulutusta on kohdennettu suunnitellusti molempien hyvinvointialueiden henkilöstölle lähikoulutuksilla, etäkoulutuksilla ja verkkoon tuotetulla itseopiskelumateriaalilla.

Lasten ja nuorten kanssa työskenteleville koulutukset on toteutettu kysynnän mukaan. Erityisryhmille ja ikäihmisille koulutuksia on toteutettu lähikoulutuksina.

Tarpeet ja tavoitteet

Ohjaus- ja neuvontapalvelujen avulla varmistetaan, että alueen asukkailla, yrityksillä ja yhteisöillä on riittävä tieto ja osaaminen erilaisiin paloturvallisuuskysymyksiin ja onnettomuuksien ehkäisyyn liittyen. Tämä tarkoittaa käytännönläheistä ohjausta arjen turvallisuuteen, paloteknisten laitteiden kunnossapitoon, poistumisturvallisuuden varmistamiseen sekä rakenteellisen paloturvallisuuden huomioimiseen liittyvissä asioissa. Tavoitteena on, että jokainen pystyy omassa ympäristössään ehkäisemään onnettomuuksia, tunnistamaan riskit ja toimimaan turvallisesti myös häiriö- ja onnettomuustilanteissa.

Tavoitteena on saada aikaan pysyviä muutoksia turvallisuuskulttuurissa siten, että yhä useampi ottaa vastuuta omasta, läheistensä ja lähiympäristönsä turvallisuudesta. Samalla pyritään ennakoivasti vastaamaan onnettomuus- ja häiriötilanteiden aiheuttamaan lisääntyneeseen tiedontarpeeseen. Kohderyhmänä ovat kaikki pelastuslaitoksen toimialueella asuvat ja toimivat kansalaiset, yritykset ja yhteisöt.

Turvallisuusviestinnän painopisteet, kohderyhmät ja toteutustavat kuvataan onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman liitteenä olevassa, vuosittain laadittavassa turvallisuusviestintäsuunnitelmassa. Siinä määritellään riskiperusteisesti vuosittaiset kohderyhmät, viestintäkanavat ja -tapahtumat sekä kuvataan vuosikello ja kunkin vuoden keskeiset painopisteet.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn turvallisuusviestinnän tavoitteet seuraavalle palvelutasopäätöskaudelle ovat:

1. Omatoiminen varautuminen ja turvallisuustietoisuus vahvistuu kaikissa väestöryhmissä
    - Ihmiset kykenevät paremmin toimimaan erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa
2. Lasten ja nuorten turvallisuuspääoma kasvaa
    - Lapset ja nuoret tavoitetaan vähintään 3 kertaa eri elämänvaiheissa 25 v ikävuoteen mennessä
3. Yhteistyö ennakoivassa turvallisuustyössä vahvistuu
    - Sosiaali- ja terveysalan kanssa tehtävä yhteistyö pyritään pitämään nykyisellä tasolla
    - Järjestöjen hyödyntäminen ennakoivassa turvallisuustyössä on tavoitteellista
    - Kuntien sivistystoimen ja varhaiskasvatuksen kanssa tehtävä yhteistyö pyritään pitämään nykyisellä tasolla
5. Vieraskielisen väestön turvallisuustietoisuuden lisääminen

6. Pelastustoimen ennakoiva turvallisuustyö perustuu ajantasaiseen riskiarviointiin ja tunnistettuihin tarpeisiin
7. Tulipalojen määrä puolittuu vuoteen 2030 mennessä
    - päivittäisresurssien puitteissa toteutetaan ohjausta, neuvontaa ja valvontaa, sekä turvallisuusviestintää
    - asetettu tavoite ei ole saavutettavissa pelkästään pelastusviranomaisen toimivaltuuksilla ja toimenpiteillä

Päivystävän palotarkastajan palvelujen avulla varmistetaan matalan kynnyksen ohjaus ja neuvonta erilaisiin yleisiin paloturvallisuuskysymyksiin liittyen. Päivystävän palotarkastajan palvelujen tarve korostuu erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa, jolloin siihen tulee varata riittävät resurssit.

Päätös palvelutasosta

Voimavarat

- Turvallisuusviestinnän henkilöresurssit osoitetaan onnettomuuksien ehkäisyn kokonaisresurssista. Voimavarojen jakautuminen kuvataan tarkemmin vuosittain laadittavassa onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa. Lisäksi turvallisuusviestinnän toteuttamiseen osallistuu koko pelastuslaitoksen henkilöstö, hyvinvointialueiden konsernipalvelujen viestintä sekä alueen sopimuspalokunnat.

Kohderyhmät ja toteutus

- Turvallisuusviestintää ja turvallisuuskoulutusta kohdennetaan alueen asukkaille ja muille toimijoille asiakastarpeen ja ajankohtaisten turvallisuusteemojen mukaisesti.

- Turvallisuuskasvatus kohdennetaan esikoululaisille sekä neljäs- ja kahdeksasluokkalaisille

- Turvallisuuskoulutus kohdennetaan 2.asteen opiskelijoille, lasten ja nuorten parissa työskenteleville, sekä poistumisturvallisuusselvitysvelvollisten kohteiden henkilökunnalle

- Pelastuslaitoksen turvallisuusneuvonta ja -ohjaus keskittyy yleisen paloturvallisuuden parantamiseen ja onnettomuuksien ehkäisyyn. Ohjaus- ja neuvontapalveluita tuotetaan asiakastarpeen mukaisesti kaikkien palvelujen yhteydessä sekä päivystävän palotarkastajan toimesta.

- Turvallisuusviestinnän toimenpiteitä kohdennetaan erityisesti vieraskielisen väestön turvallisuustietouden lisäämiseksi, kaikissa turvallisuusviestinnän toiminnoissa

Kehittämistarve

Teknologiariskien kasvu, lasten ja nuorten toistuva tavoittaminen, väestön ikääntyminen, maahanmuuttajien turvallisuuskulttuurin vahvistaminen sekä käyttäytymisen muutokseen tähtäävä viestintä lisäävät viestinnän määrää ja vaativuutta. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueen vieraskielisen väestön määrän ennuste on vuonna 2030 yli 130 000 hlöä. Vieraskielinen väestö on yksi nopeimmin kasvavista väestöryhmistä alueellamme. Vieraskielisen väestön omatoimisen varautumisen, onnettomuustilanteissa toimimisen ja yleisen turvallisuuspääoman vahvistamisessa turvallisuusviestintä on pelastuslaitoksen keskeinen onnettomuuksien ehkäisyn keino. Lisäksi sopimuspalokuntien suunnitelmallisempaa sitouttamista onnettomuuksien ehkäisytyöhön etenkin turvallisuusviestinnän kokonaisuudessa tulee vahvistaa.

Palvelutason kehittäminen edellyttää asiantuntijaresurssien vahvistamista 1 htv, jotta muuttuneen turvallisuusympäristön aiheuttamiin vaatimuksiin voidaan vastata paremmin.

4.1.2 Palontutkinta

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslain 41 §:n mukaan pelastuslaitoksen on suoritettava palontutkinta. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyy ja selvitetään tarvittavassa laajuudessa palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja vahinkojen laajuuteen vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Selvityksen laajuuteen vaikuttaa erityisesti palon seurausten vakavuus. Pelastuslaitoksen toimialueella on rakennuspaloja ja rakennuspalovaaroja noin 300 kappaletta vuosittain ja muita tulipaloja (maastopalot, liikennevälinepalot ja muut tulipalot) noin 480 kappaletta vuosittain (vuosien 2023 – 2025 keskiarvo). Vakavia loukkaantumisia ja palokuolemia on viime vuosina tapahtunut vuosittain alle kymmenen kappaletta.

Palontutkinnan tasoja on kolme. Tason 1 palontutkinta tehdään kaikista tulipaloista täyttämällä tapahtumasta pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTOn onnettomuusseloste ja (rakennuspaloista) rakennusseloste. Tason 1 palontutkintavalmiutta ylläpidetään ympärivuorokautisesti. Tason 2 palontutkinta tehdään tapauksista, joissa on tapahtunut palokuolema ja harkinnan mukaisesti myös tapauksista, joissa on ollut vakavia loukkaantumisia tai merkittäviä omaisuusvahinkoja tai mikäli tapahtuman tutkinta on muuten perusteltua toiminnan kehittämiseksi. Tason 2 palontutkintavalmiutta ylläpidetään arkisin virka-aikaan pelastuslaitoksen koulutettujen palontutkijoiden toimesta. Tason 3 palontutkinta suoritetaan

erityisen merkittävistä tapahtumista, jotka vaativat eri toimijoiden yhteistyössä tekemää laajamittaista palontutkintaa.

Palvelutasopäätöskaudella pelastuslaitoksen palontutkintaryhmä on suorittanut vuosittain 15 – 20 palontutkintaa.

Mikäli on aihetta epäillä, että tulipalo tai muu onnettomuus on aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti, ilmoitetaan tapauksista poliisille. Mikäli poliisi on tapahtumapaikalla, ilmoitus tehdään suullisesti. Lisäksi kaikki tahalliset ja tuottamukselliseksi epäillyt tulipalot ilmoitetaan poliisille kootusti pelastuslaitoksen ja poliisin välisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Tarpeet ja tavoitteet

Palontutkinnan lakisääteisenä tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinta tuottaa tutkittua tietoa tulipaloista ja osin myös muista onnettomuuksista pelastuslaitoksen eri toimintojen käyttöön. Erityisenä painopisteenä huomioidaan ladattaviin laitteisiin ja akkuihin liittyvät tulipalot. Väestökehityksen vuoksi sekä yhteiskunnallisen palvelurakenteen muutoksena yhä huonokuntoisemmat ihmisten asuvat kotonaan hoitolaitosten sijaan, erityistä huomiota kiinnitetään tulipaloihin, joissa onnettomuuden osallisena on alentuneen toimintakyvyn omaava henkilö.

Kaikista alueen tulipaloista suoritetaan tason 1 palontutkinta. Lisäksi kaikista tason 2 kriteerit ylittävistä tapauksista suoritetaan palontutkinta koulutetun palontutkijan toimesta. Lisäksi pelastuslaitos osallistuu palvelutasopäätöskaudella kansallisiin palontutkinnan teematutkintoihin.

Päätös palvelutasosta

Voimavarat

- Voimavarat palontutkinnan toteuttamiselle osoitetaan onnettomuuksien ehkäisyn ja pelastustoiminnan kokonaisresurssista. Palontutkinnan resursointia kehitetään palvelutasopäätöskaudella kehittämissuunnitelman mukaisesti.

- Tason 1 palontutkintavalmiutta ylläpidetään ympärivuorokautisesti. Tason 2 palontutkintavalmiutta ylläpidetään arkipäivisin virka-aikaan. Tason 3 palontutkintojen resursoinnista päätetään tapauskohtaisesti erillisellä pelastusviranomaisen tekemällä päätöksellä.

Toteutus

- Palontutkinta suoritetaan ennalta määrättyihin kriteereihin perustuen:
  - Tason 1 palontutkinta suoritetaan jokaisesta tulipalosta pelastustoiminnan johtajan toimesta. Tason 1 tutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyy ja selvitetään muut onnettomuuteen vaikuttaneet tekijät tarvittavassa laajuudessa. Tason 1 palontutkinnat kirjataan pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTO:on, täyttämällä onnettomuusseloste ja (rakennuspaloista) rakennusseloste.

  - Tason 2 palontutkinta suoritetaan, mikäli tulipalossa (pl. liikennevälinepalot) on tapahtunut palokuolema, vakava loukkaantuminen tai merkittävä omaisuusvahinko. Tämän lisäksi palontutkinta suoritetaan harkinnan mukaisesti myös tapauksista, joissa tapahtuman tutkinta on muuten perusteltua toiminnan tai toimialan kehittämiseksi.

  - Tason 3 palontutkinta suoritetaan erityisen merkittävistä tapahtumista, jotka vaativat eri toimijoiden yhteistyössä tekemää laajamittaista palontutkintaa.

- Palontutkintaa suoritetaan pelastuslaitoksen palontutkintaohjeen mukaisesti. Ohjeessa on määritetty toimet tutkinnan käynnistämiseksi, kuvattu tutkintaprosessi sekä yhteistoiminta poliisin ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

<u>Kehittämistarve</u>

Palontutkintaryhmään tulee kohdentaa lisäresurssia, jotta palontutkinnan laatua ja palotutkinnasta saatujen tietojen hyödyntämistä kyetään parantamaan.

Luodaan käytännöt, joilla tason 2 palontutkinta saadaan tarvittaessa käynnistettyä myös virka-ajan ulkopuolella.

Palontutkinnasta saatavien tietojen hyödyntämistä parannetaan palvelutasopäätöskaudella luomalla toimintamallit tutkinnoista esiin nousseiden havaintojen läpikäymisestä eri pelastuslaitoksen toimintojen kanssa.

4.1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslain 42 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos tekee yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä valtakunnallisesti, alueellisesti, että paikallisesti.

Valtakunnallinen yhteistyö on olennainen osa pelastuslaitosten asiantuntijatyötä. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos tekee tiivistä ja säännöllistä yhteistyötä muun muassa sisäministeriön, Pelastusopiston, muiden pelastuslaitosten, viranomaisten ja turvallisuustoimijoiden kanssa.

Keskeisimpiä yhteistyökumppaneita ovat Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto ja sen asiantuntijaverkostot, pelastustoimen yhteistoiminta-alueet, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja turvallisuus- ja pelastustoimen järjestöt ja verkostot. Pelastusalan toimijoiden yhteistyön tavoitteena on yhdenmukaistaa toimintatapoja, jakaa osaamista sekä kehittää valtakunnallisia ohjeita ja ratkaisuja, jotka tukevat onnettomuuksien ehkäisyä ja osaltaan vahvistavat koko maan turvallisuutta.

Alueellinen yhteistyö: pelastuslaitoksen tehtävien toteuttaminen edellyttää tiivistä ja toimivaa yhteistyötä alueen muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Alueellinen yhteistyö parantaa palveluiden vaikuttavuutta sekä tukee yhteistä tilannetietoisuutta ja riskienhallintaa. Pelastuslaitos tekee yhteistyötä erityisesti niiden toimijoiden kanssa, joiden tehtävät liittyvät väestön turvallisuuteen, asumisen olosuhteisiin, ympäristönsuojeluun ja riskien ennaltaehkäisyyn.

Alueellisen tason yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Uudenmaan pelastuslaitosten HIKLU verkosto, poliisi, ympäristönsuojeluviranomaiset ja terveydensuojeluviranomaiset. Uudenmaan pelastuslaitosten alueellisella yhteistyöllä on vahvat perinteet ja keskeinen rooli palvelujen ja toimintatapojen kehittämisessä ja yhtenäistämisessä, tiedonvaihdossa sekä vaikuttavien menetelmien kehittämisessä. Yhteistyö mahdollistaa myös hyvien käytäntöjen jakamisen. Pelastuslaitos tekee alueellista yhteistyötä myös hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa erityisesti erityisryhmien asumisen ja onnettomuusriskiasuntojen paloturvallisuuden parantamiseksi.

Hyvinvointialueen on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvointialueella on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Alueellisesti tehtävällä järjestöyhteistyöllä on merkittävä rooli ennaltaehkäisevässä turvallisuustyössä. Eri toimijoiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä voidaan lisätä turvallisuuspääomaa ja vahvistaa turvallisuuskulttuuria niiden väestöryhmien osalta, jotka ovat alueellisten tai paikallisten verkostojen kautta tavoitettavissa.

Paikallinen yhteistyö: pelastuslaitos tekee tiivistä paikallista yhteistyötä kuntien rakennusvalvontojen ja maankäytön suunnittelusta vastaavien tahojen kanssa ja toimii palo- ja pelastusturvallisuuden asiantuntijana rakentamisen suunnittelun ohjauksessa erikokoisissa rakennus- ja kaavoitushankkeissa. Uudiskohteiden ja merkittävien saneerauskohteiden osalta annetaan rakennusvalvontaviranomaiselle lausunto rakennuksen käyttöönotosta, niissä hankkeissa, joissa asiasta on yhteisesti sovittu. Kaavoituksesta vastaavaa viranomaista ohjataan kaavoitusvaiheessa ja pelastuslaitos voi antaa pyydettäessä kaavasta lausunnon tai ohjausta kaavavalmisteluvaiheessa.

Yleisötapahtumien turvallisuuden varmistamiseksi pelastusviranomainen toimii yhteistyössä sekä tapahtumajärjestäjien ja -tuottajien että poliisin ja ensihoidon toimijoiden kanssa. Kemikaaliturvallisuutta koskevissa asioissa keskeiset yhteistyökumppanit ovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä ympäristönsuojeluviranomaiset. Pelastuslaitos on mukana myös kuntien turvallisuussuunnittelutyössä eri kuntien tarpeiden mukaisesti.

Jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, tulee heidän mahdollisten salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asiasta hyvinvointialueen pelastusviranomaiselle. Pelastuslaitos vastaanottaa ja käsittelee 42 §:n mukaisen ilmoituksen ja tarkoituksenmukaiset toimenpiteet suunnitellaan tapauskohtaisesti. Pelastuslaitos tekee palo-/onnettomuusriskivalvonnassa tiivistä yhteistyötä alueen sosiaali- ja terveystoimen, lastensuojelun, eläinsuojelu- ja ympäristöviranomaisen sekä poliisin kanssa. Pelastuslaitos tekee paikallisesti yhteistyötä myös alueen nuohoojien kanssa ja käsittelee 62 §:n mukaiset nuohousvikailmoitukset.

Pelastuslaitos osallistuu monialaiseen turvallisuusviestinnän yhteistyöhön yhdessä viranomaisten, hyvinvointialueen, kaupungin ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Yhteistyön tavoitteena on vahvistaa asukkaiden turvallisuustietoisuutta, edistää turvallista arkea sekä yhdenmukaistaa ja tehostaa turvallisuusviestintää eri kohderyhmille. Verkostoyhteistyö mahdollistaa ajankohtaisten turvallisuusteemojen tunnistamisen, yhteisten viestintäkampanjoiden toteuttamisen sekä resurssien tarkoituksenmukaisen hyödyntämisen alueen turvallisuuden parantamiseksi. Turvallisuusviestintää toteutetaan myös yhteistyössä järjestöjen, sopimuspalokuntien ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa esimerkiksi Päivä paloasemalla -tapahtuman yhteydessä.

Turvallisuuskasvatuksen ja nuorten turvallisuusosaamisen edistämiseksi pelastuslaitos tekee yhteistyötä alueen koulujen ja oppilaitosten kanssa. Yhteistyötä toteutetaan muun muassa Nou

Hätä!-kampanjan kautta, jonka tavoitteena on kehittää nuorten valmiuksia tunnistaa vaaratilanteita, ehkäistä onnettomuuksia sekä toimia tarkoituksenmukaisesti hätätilanteissa.

Lisäksi pelastuslaitos tekee yhteistyötä sosiaaliviranomaisten, poliisin sekä muiden lasten ja nuorten parissa toimivien tahojen kanssa tilanteissa, joissa havaitaan riskialtista tai turvallisuutta vaarantavaa tulenkäsittelyä. Yhteistyön tavoitteena on ehkäistä tulipaloja, vahinkoja ja syrjäytymistä sekä vahvistaa lasten, nuorten ja heidän huoltajiensa turvallisuusosaamista.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastusviranomaisen onnettomuuksien ehkäisytyön tavoitteena on varmistaa laadukkaat, vaikuttavat ja oikea-aikaiset palvelut hyödyntämällä laaja-alaista yhteistyötä eri viranomaisten, järjestöjen ja sidosryhmien kanssa kaikissa turvallisuustilanteissa. Tämän toteuttaminen edellyttää toimivia rakenteita, sujuvaa tiedonvaihtoa sekä molemmin puolista yhteistyöhön sitoutumista, jotta toimintaympäristön muutoksiin voidaan vastata ennakoivasti ja vaikuttavasti. Yhteistyön tulee olla tarveperusteista ja ketterää, jolloin eri sidosryhmien asiantuntemusta voidaan hyödyntää joustavasti erilaisissa kysymyksissä.

Yhteistyön kehittämistarpeissa keskeistä on toimintatapojen yhdenmukaistaminen ja selkiyttäminen. Lisäksi yhteisten tavoitteiden määrittelyllä, osaamisen kehittämisellä ja vaikuttavuuden arvioinnilla voidaan edistää toimintaa. Kun eri toimijat tunnistavat roolinsa ja mahdollisuutensa ennakoivassa turvallisuustyössä, pelastustoimi voi kohdentaa ehkäisevät toimet tehokkaammin, tavoittaa riskiryhmät paremmin ja vahvistaa koko yhteiskunnan turvallisuutta.

Päätös palvelutasosta

Yhteistyön järjestelyt

- 42 §:n mukaiset ilmoitukset ilmeisestä palonvaarasta tai onnettomuusriskistä käsitellään sekä toteutetaan tapauskohtaisesti arvioidut tarkoituksenmukaiset toimenpiteet riskin hallitsemiseksi. Toimenpiteet toteutetaan tiiviissä yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.
- Pelastuslaitos osallistuu alueen kuntien turvallisuussuunnittelutyöhön kuntien kanssa sovittavalla tavalla.
- Pelastuslaitokset tekevät yhteistyötä alueen kuntien rakennusvalvontojen ja maankäytön suunnittelun kanssa.

- Pelastuslaitos tekee paikallisesti yhteistyötä myös alueen nuohoojien kanssa ja käsittelee 62 §:n mukaiset nuohousvikailmoitukset sekä toteuttaa tapauskohtaisesti arvioidut toimenpiteet ilmoitusten perusteella.

- Vaarallisten kemikaalien valvontaa suoritetaan tiiviissä yhteistyössä muiden viranomaisten, kuten Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) sekä kuntien ympäristösuojeluviranomaisten kanssa.

- Yleisötapahtumien turvallisuuden valvonnan osalta tehdään tiivistä yhteistyötä erityisesti tapahtuman järjestäjien sekä poliisin ja ensihoidon toimijoiden kanssa.

- Pelastuslaitos osallistuu tiiviisti hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön.

- Yhteistyötä ennakoivan turvallisuustyön osalta vahvistetaan eri sidosryhmien kanssa.

Voimavarat

- Voimavarat yhteistyöhön kansalliselle, alueelliselle ja paikalliselle tasolle osoitetaan onnettomuuksien ehkäisyn kokonaisresurssista.

Kehittämistarve

Kuntien rakennusvalvontojen ja maankäytön suunnittelusta vastaavien tahojen kanssa tehtävän yhteistyön osalta palvelutarpeen ennakoidaan kasvavan uusien asuinalueiden rakentamisen sekä haastavien kompleksisten kohteiden rakentamisen myötä. Lisäksi uudet energiamuodot vaikuttavat osaamistarpeisiin ja lisäävät tarvetta monialaiselle yhteistyölle. Valtakunnallisesti merkittäväksi kokonaisuudeksi tunnistettu kulttuuriomaisuuden suojelu edellyttää toimivien rakenteiden luomista alueellisen vastuumuseon ja museoviraston kanssa.

Pelastuslaitoksen roolia liikenneturvallisuustyössä tulee vahvistaa lisäämällä osallistumista paikallisiin liikenneturvallisuusryhmiin. Tavoitteena on edistää vaikuttavien liikenneturvallisuutta tukevien toimintamallien laajempaa hyödyntämistä sekä vahvistaa moniviranomaisyhteistyötä liikenneonnettomuuksien ehkäisemiseksi ja liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Järjestöyhteistyön kenttä on moniulotteinen ja yhteistyörakenteet vielä osittain jäsentymättömät. Järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön avulla pelastuslaitoksella on kuitenkin hyvät mahdollisuudet tuottaa onnettomuuksien ehkäisyn palveluita niille väestöryhmille, jotka ovat parhaiten verkostojen kautta tavoitettavissa.

Olemassa olevien yhteistyörakenteiden ylläpito on osittain henkilösidonnaista ja aiheuttaa haasteita yhteistyötoiminnan jatkuvuudelle. Yhteistyön tulee olla myös palvelutarveperusteista ja resurssitehokasta. Yhteistyöverkostoihin ja työryhmiin osallistumisessa tulee huomioida henkilöstön osaaminen, erityisasiantuntemus ja kiinnostusalueet, jotta resursseja voidaan kohdentaa mahdollisimman vaikuttavasti. Jo olemassa olevia muita pelastuslaitoksen yhteistyöverkostoja voidaan mahdollisesti hyödyntää myös onnettomuuksien ehkäisyn yhteistyön osalta.

Yhteistyöverkostoihin ja työryhmiin osallistuminen sekä niissä tehtävä työ, kuten myös verkostojen ylläpito edellyttävät työaikaa sekä pitkäjänteistä sitoutumista eri osapuolilta. Mikäli yhteistyötä halutaan tehdä entistä laajemmin ja vaikuttavammin, tulee se resursoida näkyvämmin, suunnitella paremmin ja seurata ja raportoida yhteistyön tuloksia.

4.1.4 Onnettomuuskehityksen seuranta

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslain 43 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee seurata onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja niistä tehtävien johtopäätösten perusteella ryhtyä osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi sekä tarvittaessa tehdä esityksiä muille viranomaisille ja tahoille.

Onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä seurataan ja arvioidaan systemaattisesti Uudenmaan pelastuslaitosten kanssa yhteistyössä tehtävässä riskianalyysityössä.

Onnettomuuskehityksen seurantaa tehdään säännöllisesti osana pelastuslaitoksen omavalvontaa ja toiminnan seurantaa. Pelastuslaitoksella on automaattisesti päivittyvät raportointinäkymät, jotka kattavat laajasti tietoja toimintaympäristöstä, tehtävistä ja toiminnan toteutumisesta. Onnettomuus- ja tehtävätiedot päivittyvät viikoittain. Viikkotasolla päivystävä päällikkö tekee tarkastelua oman päivystysviikon osalta ja nostaa esiin poikkeamat tai erityistä tarkastelua vaativat asiat. Keskeisimpiä osia käydään läpi viikkotasolla yhteistyöviranomaisten kanssa. Kuukausitasolla sekä osavuosittain onnettomuustietoja käydään läpi osana omavalvontaa ja onnettomuuskehityksestä raportoidaan osana pelastuslaitoksen osavuosikatsauksia sekä omavalvontaraporttia.

Käytössä olevat onnettomuuskehityksen seurantamenettelyt mahdollistavat valtakunnallisten strategisten tavoitteiden toimintasuunnitelman mukaisten onnettomuusmäärien vähenemiseen liittyvien tavoitteiden toteutumisen seurannan.

Riskianalyysin perusteella onnettomuuskehityksen seurantaa tulisi hyödyntää erityisesti tavanomaisesta onnettomuuskehityksestä poikkeavien kehitysten havaitsemiseen. Lisäksi

kausittaisten onnettomuusriskien osalta tehtävä kausittainen seuranta havaitsemaan ajantasaista onnettomuuskehitystä lyhyellä aikavälillä, jotta tarvittaessa riskikehitykseen voidaan puuttua esimerkiksi turvallisuusviestinnällä. Teemakohtaisia seurantatarpeita tunnistettiin erityisesti tahallisten tulipalojen kehitykselle, rakennuspalojen kohdetyyppikohtaisille esiintyvyyksille sekä vakavien liikenneonnettomuuksien esiintyvyydelle paikkakohtaisesti, jotta riskiin voidaan puuttua esimerkiksi liikennesuunnittelun keinoin. Teollisuuden ja elinkeinoelämän työturvallisuuden näkökulmasta olisi hyödyllistä seurata työpaikoilla ja tuotantolaitoksissa tapahtuvia onnettomuuksia, mm. tulipalot, ihmisen pelastamistehtävät jne.

Riskianalyysi -hankkeen osana valmisteltiin onnettomuuskehityksen seurannan suunnitelmaa seurattavien onnettomuusriskien ja erityisesti tavanomaisesta riskikehityksestä poikkeamien havaitsemiseksi. Toimintamallin käyttöönotto edellyttää kuitenkin pelastuslaitoksella prosessin kuvaamista sekä perehdytystä.

Tarpeet ja tavoitteet

Onnettomuusuhkien jatkuva arviointi ja onnettomuuskehityksen seuranta mahdollistaa palveluiden tarkoituksenmukaisen kohdentamisen.

Päätös palvelutasosta

- Onnettomuuskehityksen seurantaa tehdään osana pelastustoimen riskianalyysityötä sekä omavalvontaa.
- Onnettomuuskehityksen resursointia kehitetään palvelutasopäätöskaudella kehittämissuunnitelman mukaisesti.

Kehittämistarve

Vaikuttava onnettomuuksien ehkäisy edellyttää ajantasaista ja analysoitua tietoa, jota tuotetaan erityisesti riskianalyysin, palontutkinnan ja onnettomuuskehityksen seurannan kautta. Pelastuslaki velvoittaa seuraamaan onnettomuusuhkia sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja ryhtymään havaintojen perusteella toimenpiteisiin, mikä edellyttää systemaattista ja jatkuvaa asiantuntijatyötä. Systemaattisempi onnettomuuskehityksen seuranta edellyttää resursseja ja kehittämistoimia, jotta se palvelee tietoon perustuvaa johtamista. Seurannan prosessille tulisikin jatkossa kohdentaa resursseja, jotta toiminta olisi suunnitelmallista. Ajantasaisen ja riittävän kattavan riskianalyysin kautta löydämme asiakkaille parhaiten sopivat, vaikuttavat ja taloudellisesti kestävät ratkaisut.

Palontutkinnan ja onnettomuuskehityksen kautta saatavan tiedon hyödyntäminen palveluiden kehittämisessä on keskeisessä roolissa, jotta tieto voidaan muuttaa vaikuttaviksi toimenpiteiksi ja samalla tukea mm. tulipalojen puolittamistavoitetta, on onnettomuuskehityksen seurannan ja palontutkinnan henkilöresurssia vahvistettava 1 htv.

Ajantasainen ja riittävän kattava riskianalyysityö on keskeisessä roolissa pelastustoimen palvelutarpeen tunnistamiseksi. Riskianalyysi on lakisääteistä työtä ja se tulee toteuttaa siten, että pelastustoimen palvelut on mahdollista mitoittaa riskien ja uhkien mukaisesti sen perusteella. Asiakkaalle tuotettavan palvelun parantamiseksi on tunnistettava tarkoituksenmukainen paikallinen palvelukyky. Tämä edellyttää 1 htv resurssilisäystä.

4.1.5 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta

Palvelutason nykytilan kuvaus

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialue voi hoitaa tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle. Säännöksen perusteluiden mukaan hyvinvointialueiden vapaaehtoisessa yhteistoiminnassa hyvinvointialueet voisivat sopia, miten järjestämisvastuu jaetaan. Vaikka tehtävä järjestettäisiin yhteistoiminnassa, järjestämisvastuun siirtävällä hyvinvointialueella olisi aina kuitenkin tehtävän rahoitusvastuu sekä viimesijainen vastuu valvoa, että tehtävä tulee asianmukaisesti järjestetyksi.

Järjestämisvastuu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palveluista on siirretty yhteistoimintasopimuksen (22.6.2022) myötä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle. Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden maantieteellisillä alueilla onnettomuuksien ehkäisyn palveluita tuotetaan hyvinvointialueiden yhteisen palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hallintosäännön 25 § 5 kohdan mukaan pelastuslautakunnan tehtävänä on vastata toimialallaan sisäisestä valvonnasta ja sen toteutumisen järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä huolehtia tarvittavilta osin omavalvonnasta ja sen raportoinnista molemmille hyvinvointialueille. Vastaava kirjaus on Keski-Uudenmaan ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueiden yhteistoimintasopimuksessa.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella pelastuslaitos raportoi toiminnastaan osana koko hyvinvointialueen raportointia aluehallitukselle ja aluevaltuustolle Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisesti. Pelastuslaitos raportoi koko toimialueensa palveluista (molempien hyvinvointialueiden alueella tuotetut pelastustoimen palvelut) yhdenmukaisesti.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 16 § mukaan molempia hyvinvointialueita edustavan pelastuslautakunnan tehtävistä ja toimivallasta määrätään Keski-Uudenmaan pelastuslaitosta koskevassa yhteistoimintasopimuksessa. Pelastuslautakunnan toiminnan muodoista ja asioiden esittelystä pelastuslautakunnan kokouksissa sekä työskentelyssä noudatetaan muilta osin Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hallintosääntöä.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle toimitetaan kuukausittain tiedot strategisten palvelumittareiden osalta. Pelastuslautakunta lähettää Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle osavuosittain osavuosikatsauksen sekä omavalvontaraportin, joissa tarkastellaan pelastuslaitoksen palveluiden toteutumista, saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta. Taloudellinen raportointi toteutetaan osavuosikatsausten yhteydessä. Toimintatavasta on sovittu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa ja varmistettu, että Keski-Uudenmaan hyvinvointialue saa näin tarvitsemansa tiedot tehtävien asianmukaisuuden valvontaan.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastustoimen asianmukaisen järjestämisen seuranta mahdollistetaan erikseen sovituilla mittareilla. Palveluiden saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta seurataan koko pelastuslaitoksen toimialueella omavalvontaohjelman mukaisesti ja tuloksista raportoidaan säännöllisesti hyvinvointialueille. Palvelukyvystä sekä palveluiden saatavuudesta raportoidaan osavuosittain sekä pelastuslautakunnalle että Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallitukselle.

Päätös palvelutasosta

- Pelastuslaitoksen omavalvontaohjelma kattaa pelastuslaitoksen tuottamat palvelut koko pelastuslaitoksen toimialueella.
- Pelastuslaitoksen palveluiden saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti osana omavalvontaa.
- Pelastuslaitoksen palveluiden saatavuudesta ja suorituskyvystä raportoidaan pelastuslautakunnalle sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallitukselle osavuosittain.
- Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle toimitetaan sovitut tiedot tehtävien asianmukaisen järjestämisen seurantaa varten.

Kehittämistarve

Palvelutasopäätöskaudelle ei ole tunnistettu palvelutasoon liittyviä merkittäviä kehitystarpeita.

4.1.6 Valvontatehtävät

Pelastuslain (379/2011) 27 §:n mukaisesti hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastuslaitokselle kuuluvien valvontatehtävien järjestämisestä. Pelastuslain 78 § velvoittaa pelastuslaitosta valvomaan lain 2 ja 3 luvussa säädettyjen velvoitteiden noudattamista. Valvonnan toteuttamiseksi pelastuslaitos suorittaa palotarkastuksia sekä muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä. Kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) nojalla pelastusviranomaiselle kuuluu myös vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn valvontaa.

Hyvinvointialueen pelastusviranomainen voi tehdä rakennuskohteeseen tarkastuksen rakennushankkeen aikana, jos rakennusvalvontaviranomainen ja pelastusviranomainen arvioivat tarkastuksen tarpeelliseksi lupamääräysten, suunnitelmien tai rakentamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi (379/2011 81a§).

Valvontatehtävän tavoitteet ja toteuttaminen kuvataan vuosittain laadittavassa onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa, joka sisältää lakisääteisen valvontasuunnitelman. Tämä suunnitelma sisältää myös turvallisuusviestintäsuunnitelman ja kemikaalivalvontasuunnitelman.

<u>Palvelutason nykytilan kuvaus</u>

Valvontatoimintaan sisältyy pelastuslain mukaiset palotarkastukset ja havaittujen puutteiden jälkivalvonta, sekä asiantuntijapalveluiden, asiakirjakäsittelyn ja muun ohjauksen tai neuvonnan yhteydessä vireille tulevat valvontatehtävät. Valvontaa kohdennetaan riskiperusteisesti ja määräaikaisvalvonnan vuosisuunnittelun taustalla toimii onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman liitteenä oleva valvontavälitaulukko. Valvontaväli määräytyy muun muassa rakennuksen käyttötavan, turvallisuustekniikan sekä rakenteellisten paloturvallisuusratkaisujen mukaan. Määräaikaisvalvonnan osalta vuositavoitteeseen pääseminen on vaihdellut käytössä olevien henkilöresurssien mukaisesti. Uuden valvontaprosessin käyttöönotto on lisännyt työtä ja valvonnan suorittamiseen kuluvaa aikaa.

Tarkastuksia rakennushankkeen aikana tehdään rakennusvalvonnan kanssa yhdessä määriteltyihin hankkeisiin. Tarkastuksilla keskitytään varmistamaan erityisesti rakennuksen poistumisturvallisuus, pelastustoimen laitteiden vaatimustenmukaisuus ja pelastuslaitoksen riittävät toimintaedellytykset kohteessa. Pelastusviranomainen laatii tarkastuksesta kirjallisen lausunnon rakennusvalvontaviranomaiselle, joka voi ryhtyä lausunnon johdosta tarvittaviin rakentamislain (751/2023) mukaisiin toimenpiteisiin. Lausunto annetaan tiedoksi rakennushankkeeseen ryhtyvälle ja tarvittaessa muille asianosaisille. Palvelua on resurssivaihteluista huolimatta kyetty tuottamaan asiakastarpeen mukaisesti.

Kemikaalivalvontaan sisältyy vaarallisten kemikaalien vähäisen teollisen käsittelyn ja varastoinnin edellyttämien ilmoitusten käsittely sekä kemikaalipäätökset, asiantuntijalausunnot, yksityisten

ilotulitusten ja ilotulitusnäytösten valvontaan liittyvät tehtävät, päätökset pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan yhteydessä, erikoistehosteiden käyttöön liittyvät päätökset sekä kaikkiin edellä mainittuihin toimintoihin liittyvät valvontatehtävät kuten myös öljylämmityslaitteistojen käyttöönottotarkastukset. Myös vaarallisten kemikaalien säilytyksen valvonta kuuluu pelastusviranomaisen tehtäviin. Palvelua on resurssivaihteluista huolimatta kyetty tuottamaan asiakastarpeen mukaisesti.

Pelastuslaitos suorittaa yleisötapahtumien turvallisuusjärjestelyjen valvontaa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Pelastuslaitos valvoo tapahtumanjärjestäjän toimittamien tietojen sekä mahdollisten valvontakäyntien perusteella, että tapahtuman turvallisuusjärjestelyt sekä tapahtuman toteuttamisesta vastaavalle henkilöstölle ja tapahtumaan osallistuvalle yleisölle annettavat ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja onnettomuus- ja vaaratilanteessa toimimiseksi ovat riittävät. Palvelua on resurssivaihteluista huolimatta kyetty tuottamaan asiakastarpeen mukaisesti.

Paloriskiasuntojen valvonnassa varmistetaan, että asunnoissa, joissa on havaittu merkittäviä paloturvallisuuspuutteita tai asukkaan toimintakyky on heikentynyt, toteutetaan riittävät turvallisuustoimenpiteet. Valvonta kohdistuu esimerkiksi palovaroittimien toimivuuteen, poistumisreittien esteettömyyteen, tavaran ja palokuorman hallintaan sekä asumisen olosuhteisiin, jotka voivat lisätä palon syttymisen tai leviämisen riskiä. Tarvittaessa pelastuslaitos tekee yhteistyötä sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa, jotta asukas saa tukea turvalliseen asumiseen. Jos puutteet ovat vakavia, voidaan antaa määräyksiä niiden korjaamiseksi. Palvelua on resurssivaihteluista huolimatta kyetty tuottamaan asiakastarpeen mukaisesti.

Pelastuslain 18 §:n mukaan hoitolaitosten, palvelu- ja tukiasumisen, sekä vastaavien kohteiden toiminnanharjoittajan on huolehdittava asukkaiden ja hoidettavien turvallisesta poistumismahdollisuudesta tulipalon tai muun vaaratilanteen sattuessa. Pelastuslaitos valvoo poistumisturvallisuutta edellä mainituissa kohteissa tekemällä valvontakäyntejä ja arvioimalla toiminnanharjoittajan laatimaa poistumisturvallisuusselvitystä. Tarvittaessa voidaan edellyttää laadittavaksi poistumisturvallisuuden parantamisen toteuttamissuunnitelma, viimekädessä korjausmääräys turvallisuustason parantamisesta poistumisturvallisuuden takaamiseksi. Resurssivaje on vaikuttanut tilapäisesti toimintaan, mutta palveluita on silti pystytty tuottamaan asiakastarpeen mukaisesti.

Pelastuslaitos käsittelee alueeltaan sille toimitetut pelastuslain 62 §:n mukaiset nuohousvikailmoitukset ja suorittaa tarvittaessa niiden perusteella valvontatoimenpiteitä.

Paloturvallisuuden itsearviointia kohdennetaan pientaloihin, vapaa-ajan rakennuksiin, sekä pelastussuunnitelmavelvollisiin taloyhtiöihin. Tavoitteena on hyvinvointialueen asukkaiden turvallisuustietoisuuden lisääminen ja omatoimisen varautumisen vahvistaminen. Paloturvallisuuden itsearvioinnin tuloksia voidaan hyödyntää valvonnan riskiperusteiseen

kohdentamiseen. Itsearvioinnilla on tavoitettu merkittävä osa alueen vuosittaisesta tavoitteesta. Resurssivaje on kuitenkin aiheuttanut haasteita prosessin toteuttamiseen.

Valvontaa toteutetaan eri menetelmillä, kuten paikan päällä tehtävällä tarkastuksella, asiakirjavalvonnalla sekä etänä toteutettavalla valvonnalla. Valvontamenetelmän valinta perustuu kohteen riskitasoon, sekä asiantuntijan tekemään arvioon kohteen turvallisuustasosta.

Tarpeet ja tavoitteet

Valvontatoiminnan tavoitteena on ehkäistä onnettomuuksia ja niistä aiheutuvia henkilö-, omaisuus- ja ympäristövahinkoja sekä edistää ja vahvistaa alueellista turvallisuuskulttuuria. Valvontatoiminnalla varmistetaan, että rakennusten omistajat, haltijat sekä toiminnanharjoittajat ovat tietoisia kiinteistöönsä ja toimintaansa kohdistuvista velvoitteista ja huolehtivat niiden noudattamisesta. Lisäksi tavoitteena on varmistaa, että myös kiinteistöjen käyttäjillä on riittävä osaaminen onnettomuus- ja häiriötilanteissa toimimiseen ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn.

Kemikaalivalvonnan osalta tavoitteena on ehkäistä onnettomuuksia ja niistä aiheutuvia henkilö-, omaisuus- ja ympäristövahinkoja, sekä varmistaa, että rakennusten omistajat, haltijat sekä toiminnanharjoittajat ovat tietoisia toimintaansa kohdistuvista velvoitteista ja huolehtivat niiden noudattamisesta. Lisäksi tavoitteena on varmistaa, että kiinteistöjen käyttäjillä on riittävä osaaminen onnettomuus- ja häiriötilanteissa toimimiseen ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn.

Kaiken valvontatoiminnan avulla pyritään varmistamaan myös pelastustoiminnan ja ensihoitopalvelujen operatiiviset toimintaedellytykset onnettomuus- ja hätätilanteissa. Rakennuksen käyttöönottoon liittyvän tarkastuksen yhteydessä keskeistä on paloturvallisuuslaitteiden asianmukaisen toteutuksen varmistaminen.

Paloturvallisuuden itsearvioinnilla pyritään vaikuttamaan asumisen turvallisuuden osalta erityisesti asukkaiden, sekä taloyhtiöiden vastuuhenkilöiden osaamiseen omatoimiseen varautumiseen ja onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvissä asioissa. Itsearviointi ja valvontatoiminta tuottaa myös tärkeää tietoa muille onnettomuuksien ehkäisyn palveluille, kuten turvallisuusviestinnälle.

Päätös palvelutasosta

Voimavarat

- Voimavarat valvontatoimintaan osoitetaan onnettomuuksien ehkäisyn kokonaisresurssista. Voimavarojen jakautumisesta päätetään tarkemmin vuosittain laadittavassa onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa.

Määräaikainen valvonta

- Määräaikaista valvontaa tehdään onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa esitettyjen, valtakunnallisen valvontasuunnitelmaohjeen mukaisten valvontavälien mukaisesti. Määräaikaisvalvonnan yhteydessä havaittujen puutteiden korjaaminen todennetaan jälkivalvonnalla.

Tarkastus rakennushankkeen aikana

- Tarkastuksia rakennushankkeen aikana tehdään rakennusvalvonnan kanssa yhdessä määriteltyihin hankkeisiin.

Kemikaalivalvonta

- Pelastuslaitos tekee vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista kemikaaliturvallisuuslain 25 §:n mukaiset päätökset ja suorittaa tarvittavat ennakkokatselmukset sekä tarkastukset ennen käyttöönottoa.

- Ilotulitteiden käyttöä, pyroteknisten tuotteiden varastointia kaupan yhteydessä sekä räjähteiden tai palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteina valvotaan siten, kuin niistä kemikaaliturvallisuuslaissa säädetään.

Yleisötapahtumavalvonta

- Pelastuslaitos suorittaa yleisötapahtumien turvallisuusjärjestelyjen valvontaa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Paloriskiasuntojen valvonta

- Pelastuslaitos suorittaa valvontaa paloriskikohteisiin siten kuin pelastuslain 42 §:ssä säädetään.

Poistumisturvallisuuden valvonta

- Pelastuslaitos valvoo poistumisturvallisuutta pelastuslain 18 §:n mukaisissa kohteissa

Nuohousvikailmoitusten perusteella tehtävä valvonta

- Pelastuslaitos käsittelee nuohousvikailmoitukset ja suorittaa tarvittaessa niiden perusteella valvontatoimenpiteitä.

Paloturvallisuuden itsearviointi

- Paloturvallisuuden itsearviointia kohdennetaan pientaloihin ja asunto-osakeyhtiöihin sekä vapaa-ajan rakennuksiin.

Kehittämistarve

Kehitystarpeista keskeisimpiä ovat ne ilmiöt, jotka riskianalyysin perusteella nousevat asumisen, rakennettujen ympäristöjen ja yleisötapahtumien turvallisuuden kannalta merkittävimmiksi. Asumisen turvallisuudessa korostuvat ikääntyneiden ja erityisryhmien tarpeiden lisäksi kerros- ja rivitalojen valvonta sekä taloyhtiöiden varautuminen ilmastoriskeihin, kuten hulevesitulviin ja myrskyvahinkoihin. Paloturvallisuuden näkökulmasta esiin nousevat erityisesti rivitalojen tulipalon leviämisriskit sekä uusien energiamuotojen ja ladattavien laitteiden aiheuttamat onnettomuusuhat, jotka edellyttävät ennakoivaa valvontaa ja ohjausta.

Yleisötapahtumien turvallisuudessa painottuvat puolestaan suurten ihmismäärien aiheuttamat riskit sekä tapahtumapaikkojen vaihtelu ja tilapäisyys, jotka luovat erityisiä haasteita riskien arviointiin ja valvontaan.

Muutoksia ja resurssitarpeita valvontatoimintaan lisää myös uuden onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmän käyttöönotto ja niihin liittyvät koulutustarpeet. Uusien tietojärjestelmien käyttöönoton myötä mahdollisuudet valvonnan riskiperusteiseen suunnitteluun ja digitaalisten palvelujen laajempaan hyödyntämiseen valvontatoiminnassa voivat edistyä.

Valvontatehtävien riskiperusteinen kohdentaminen, asumisen turvallisuuden lisääminen, tulipalojen puolittaminen, ikääntyneen väestön ja erityisryhmien asumisen turvallisuuden varmistaminen sekä kemikaalivalvonnassa uusien energiamuotojen ja teknologioiden käyttöönotto edellyttävät onnettomuuksien ehkäisyn henkilöresurssin vahvistamista.

4.1.7 Valmiuden tarkastaminen

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslain 84§:n mukaan pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia pelastuslaissa säädettyjen suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varautumisjärjestelyjen valvomiseksi. Erillisiä valmiustarkastuksia ei ole toteutettu edellisellä palvelutasopäätöskaudella.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastuslaitos ei tee suunnitelmallisesti erillisiä valmiuden tarkastuksia palvelutasopäätöskaudella. Suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varautumisjärjestelyjä tarkastellaan tarvittaessa onnettomuuksien ehkäisyn valvontakäyntien ja ulkoisten pelastussuunnitelmien päivittämisen yhteydessä.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos voi tehdä tarvittaessa erillisiä valmiustarkastuksia. Asia päivitetään osaksi palvelutasopäätöstä, jos toimenpiteisiin ryhdytään laajamittaisesti.

Päätös palvelutasosta

- Pelastuslaitos ei suorita pelastuslain 84 §:n mukaista erillistä valmiuden tarkastamista palvelutasopäätöskaudella.

Kehittämistarve

Palvelutasopäätöskaudelle ei ole tunnistettu palvelutasoon liittyviä merkittäviä kehitystarpeita.

4.2 Pelastustoiminta ja siihen varautuminen

4.2.1 Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä

Palvelutason nykytilan kuvaus

Suomessa on käytössä väestön varoittamiseen monikanavainen hälytysjärjestelmä, joka kehittämistä ohjataan tällä hetkellä (5/2026) valtakunnallisesti. Mobiilipohjainen Cell Broadcast -hälytys on tavoitteena saada käyttöön vuoden 2026 lopulla. Väestöä voidaan varoittaa vaaratiedotteilla, joita voidaan välittää mm. radiossa, televisiossa ja 112 Suomi -sovelluksen avulla. Väestöhälyttimet ovat yksi vaihtoehto varoittaa väestöä. Pelastuslain 32 §:n mukaan pelastuslaitoksen pitää huolehtia alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta järjestelmästä. Pelastuslaitos ylläpitää kiinteisiin väestöhälyttimiin perustuvaa väestöhälytinjärjestelmää. Väestöhälytinjärjestelmää hyödynnetään väestön varoittamiseen sellaisissa onnettomuuksissa ja uhkatilanteissa, jotka edellyttävät väestön sisälle suojautumista. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi vaarallisten aineiden onnettomuudet tai suuret tulipalot, joista aiheutuu sankkaa savunmuodostusta. Sodan aikana väestöhälytinjärjestelmää hyödynnetään myös väestön varoittamisessa ja väestönsuojiin

suojaamisessa. Väestöhälytinjärjestelmää voidaan tarvittaessa hyödyntää joko alueellisesti, paikallisesti tai yksittäistä hälytintä käyttämällä.

Hälyttimien hankinnasta ja ylläpidosta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista vastaa pelastuslaitos. Kiinteitä elektronisia väestöhälyttimiä käytetään taajaan asutuilla alueilla. Väestöhälyttimillä voidaan äänimerkin lisäksi välittämään puheviestejä.

Väestöhälytinjärjestelmän kuntoa ja toimivuutta testataan kuukausittaisilla koekäytöillä. Pelastuslaitos seuraa nykyisten väestöhälyttimien kuntoa ja toimivuutta säännöllisesti ja tekee tarvittavat huolto- ja ylläpitotoimet kiireellisyysjärjestyksessä. Huoltojen priorisoinnissa huomioidaan palvelutasopäätöksen mukaiset vaatimukset hälyttimien kuuluvuuspeitosta. Lisäksi laitteiden huolloilla pyritään maksimoimaan jo käytössä olevien hälyttimien käyttöikä.

Pelastuslaitos ylläpitää ja päivittää suunnitelmaa väestöhälytinjärjestelmän kehittämisestä alueen riskianalyysin perustuen. Aluehallintoviraston asiantuntija-arvioissa pelastustoimen palveluista vuonna 2024 on arvioitu, että valtakunnallisesti väestön varoittamisen suorituskyvyn näkökulmasta toimintaympäristössä ei tapahtunut vuonna 2025 merkittäviä muutoksia, joilla olisi välittömiä vaikutuksia palvelutarpeeseen.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Tarpeet ja tavoitteet

Tavoitteena on, että väestö saa tiedon uhkaavasta vaaratilanteesta viivytyksettä ja tehokkaasti.

Palvelutasopäätöskaudella on valtakunnallisena tavoitteena kehittää matkapuhelinjärjestelmään pohjautuva väestön hälytysjärjestelmä (Cell Broadcast).

Tavoitteena on pitää väestöhälytinjärjestelmän kattavuus vähintään nykyisellä tasolla. Vanhoja hälytinlaitteistoja huolletaan ja korjataan varaosilla, jotta niiden käyttöikää voidaan jatkaa. Uusia väestöhälyttimiä asennetaan riskianalyysin ja väestökehityksen perusteella, siten että aiemmin määritelty kattavuus saavutetaan.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027-2030 aikana uusien kiinteiden hälyttimien hankinta ja olemassa olevien hälyttimien ylläpito toteutetaan pelastuslaitoksen väestöhälyttimien huolto- ja kehittämissuunnitelmien mukaisesti.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.2.2 Pelastustoiminta

Toimintavalmiudella tarkoitetaan riskianalyysiin perustuvaa, pelastustoimelta edellytettävää kykyä torjua onnettomuuksien vaikutusta ja leviämistä. Pelastustoiminnan toimintavalmius muodostuu pelastustoiminnan toimintavalmiusajasta sekä pelastustoiminnan suorituskyvystä. Suorituskyky koostuu yhdestä tai useammasta kyvykkyydestä, joita ovat esimerkiksi henkilöstö ja heidän osaaminen, materiaalit, laitteet, järjestelmät, toimintatavat, suunnitelmat ja sopimukset. (SM 14/2025.)

Uudenmaan alueen riskianalyysiin perustuen toimintavalmius tulee suunnitella siten, että myös harvinaisemmat ja erityistä suorituskykyä edellyttävät tehtävät voidaan aloittaa tehokkaasti ja työturvallisesti. Uudenmaan alueella onkin lähtökohtaisesti varauduttava kaikkiin erityistä suorituskykyä vaativiin onnettomuustilanteisiin. Harvoin tapahtuviin onnettomuuksiin tarvittavaa erityistä suorituskykyä, kalustoa ja materiaaleja olisi tarkoituksenmukaista suunnitella yhdessä kaikkien Uudenmaan alueen pelastuslaitosten sekä Eteläisen yhteistyöalueen pelastuslaitosten kanssa. Kun toimintamallit on suunniteltu yhdessä, harvinaisten, mutta tapahtuessaan vakavien onnettomuustilanteiden vaikutuksia voidaan pienentää.

Pelastustoiminnan tavoitteet on johdettu pelastuslaitoksen strategisten tavoitteiden ja muiden toimintaa ohjaavien asiakirjojen pohjalta.

4.2.2.1 Toimintavalmiusaikatavoitteet

Palvelutason nykytilan kuvaus

Tavanomaisten onnettomuuksien toimintavalmiuden aikatavoitteet A- ja B-kiireellisyysluokkien tehtävissä ovat pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (SM 2025:14) mukaan seuraavat:

Taulukko 3. Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (SM 2025:14) mukaiset toimintavalmiusaikatavoitteet A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä.

Riskiluokka	Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen toimintavalmiusaika (min)	Pelastusryhmän toimintavalmiusaika (min)	Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika (min)
I	6	9	20
II	10	12	30
III	20	20	30
IV			

Ensimmäisen vasteen toimintavalmiusaika lasketaan siitä, kun ensimmäinen vaste on vastaanottanut hälytyksen siihen, kun se saapuu onnettomuuspaikalle. Pelastustoiminnan toimintavalmiusajalla tarkoitetaan aikaa, joka alkaa siitä, kun ensimmäinen yksikkö vastaanottaa hälytyksen ja päättyy siihen, kun pelastusryhmä aloittaa tehokkaan pelastustoiminnan.

Riskienarvioinnin perusteella hälytysohjeessa määritellään tehtäviä, joihin voidaan hälyttää kärkiyksikkö. Näistä tehtävistä kyetään suoriutumaan pelastusryhmää pienemmällä kokoonpanolla.

Toimintavalmiusaikojen toteutuminen on kuvattu alla olevissa taulukoissa.

Taulukko 4. Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikojen toteutuminen vuosina 2022-2025.

Ensimmäisen yksikön/vasteen (2025) toimintavalmiusaika (A-B-kiireelliset tehtävät, mediaani mm:ss)				
Riskiluokka	2025	2024	2023	2022
I	6:43	7:00	7:03	6:57
II	7:17	7:23	7:33	7:35
III	8:38	8:51	8:57	8:44
IV	10:25	10:49	10:43	10:28
Kaikki	07:16	07:43	07:43	07:40
Ensimmäisen yksikön/vasteen (2025) toimintavalmiusaika (toteuma, %)				
Riskiluokka	2025	2024	2023	2022
I	37,8 %	35,7 %	34,5 %	32,3 %
II	88,1 %	86,6 %	83,5 %	82,4 %
III	98,9 %	98,7 %	99,5 %	98,8 %
IV	100 %	100 %	100 %	100 %
Kaikki	65,3 %	65,3 %	66 %	64,1 %

Pelastusryhmän toimintavalmiusaika (A-B-kiireelliset tehtävät, mediaani, mm:ss)				
Riskiluokka	2025	2024	2023	2022
I	6:59	7:03	7:07	6:55
II	7:26	7:24	7:24	7:29
III	8:59	9:22	8:47	8:50
IV	10:36	11:02	11:14	10:45
Kaikki	7:29	7:36	7:35	7:37

Pelastusryhmän toimintavalmiusaika (toteuma, %)		
Riskiluokka	2025	2022–2024 yhteensä
I	82 %	82 %
II	94 %	91 %
III	99 %	98 %

Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika (A-B-kiireelliset tehtävät, mediaani, mm:ss)				
Riskiluokka	2025	2024	2023	2022
I	10:44	10:28	10:58	11:22
II	11:29	12:31	12:22	12:43
III	15:05	14:44	14:31	13:38
IV	16:45	17:22		
Kaikki				

Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika (toteuma, %)		
Riskiluokka	2025	2022–2024 yhteensä
I	95 %	94 %
II	97 %	97 %
III	97 %	96 %

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella on merkittäviä puutteita ensimmäisen vasteen toimintavalmiusajan tavoitteiden toteutumisessa I riskiluokan ruuduissa ja lieviä puutteita II riskiluokan ruuduissa. Vuonna 2025 ensimmäisen vasteen toimintavalmiusajan mediaani I riskiluokan ruuduissa kiireellisissä tehtävissä oli 6:43, korkeintaan 6 minuutissa tavoitettiin 37,8 % kiireellisistä tehtävistä. Merkittävimmät puutteet sijoittuvat Vantaalle. Lisäksi myös muissa kunnissa on ruutuja, joissa on haasteita toimintavalmiuden toteutumisessa.

Vuoden 2025 toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisesti laskettuja ongelmaruutuja on noin 30. Laskennassa haastaa erityisesti sellaiset riskiruudut, joiden riskiluokka on uuden ohjeen mukaisen riskiluokituksen mukaan laskenut. Näiden ruutujen osalta tiedot päivittyvät sen mukaan miten ko. riskiruutuihin tulee hälytystehtäviä.

Tarpeet ja tavoitteet

Tavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen vaste saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä.

Riskianalyysissa on tunnistettu alueet, joissa saavutettavuus on tavoitetta heikompi. Riskinarvion mukaan kehittyviä asuinalueita ovat Vantaan Kivistö, Tikkurila ja Myyrmäki. Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikojen parantamiseksi palvelutasopäätöskaudella rakennetaan uudet valmiusasemat Hakunilaan, Myyrmäkeen ja Kivistöön. Hakunilan uusi asema korvaa nykyisen Itä-Hakkilan aseman. Vantaan kaupunki on osoittanut tontin Kivistön alueelle uuden paloaseman rakentamiseksi, kaavamuutostyö on käynnistynyt kesällä 2026. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen toiminta-alueella on myös muita yksittäisiä riskiruutuja, joissa toimintavalmius ei täyty, tällaisia ovat mm. Hyvinkään ja Järvenpään alueet, jotka sijaitsevat eri puolella kuntakeskusta kuin paloasema. Näihin puutteisiin pyritään vastaamaan ensisijaisesti HALI-järjestelmällä tällä palvelutasopäätöskaudella.

Päätös palvelutasosta

Taulukko 5. Päätös pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoitteista.

	Riskiluokka			
	I	II	III	IV
Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan tavoiteaika minuutteina	6 min	10 min	20 min	-
Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen riskiruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina (min 50 %)	50 %	50 %	50 %	-
Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen toimintavalmiusajan mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä, riskiluokista riippumatta	8 min			
Pelastusryhmän riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan tavoiteaika minuuttina	9 min	12 min	20 min	-
Pelastusryhmän riskiluokkakohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina (min 80 %)	80 %	80 %	80 %	-
Pelastusryhmän toimintavalmiusajan mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä yhteensä riskiluokista riippumatta	9 min			
Pelastusjoukkueen riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan mediaani minuutteina	20 min	30 min	30 min	-
Pelastusjoukkueen riskiluokkakohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina (min 80 %)	80 %	80 %	80 %	-
Pelastusjoukkueen toimintavalmiusajan mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä yhteensä riskiluokista riippumatta	20 min			

Toimintavalmiusaikojen toteutumisen tarkasteluajanjakso on yksi vuosi.

Kehittämistarve

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoitteiden osalta oleellista on osallistua rakentamisen ohjauksen suunnitteluun sekä tunnistaa toimintavalmiusaikaan vaikuttavat kaupunkirakentamisen muutokset. Aktiivinen tunnistaminen edellyttää pelastustoiminnan asiantuntijuutta suunnitteluvaiheesta lähtien aina käyttöönottoon asti. Pelastustoimen asiantuntijuudella pyritän vaikuttamaan rakentamisen ohjauksessa ratkaisuihin, jotka mahdollistavat erilaisten kohteiden tavoittamisen nopeasti sekä tehokkaan pelastustoiminnan aloittamisen ilman viiveitä.

Pelastustoiminnan toimintaedellytyksiä parannetaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen johtokunnan 9.12.2020 hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Aluehallintovirasto teki vastaavan sisältöisen korjausmääräyksen Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimelle 21.4.2021 sekä myöhemmin Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle 12.1.2024.

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikojen parantamiseksi rakennetaan Vantaalle uudet valmiusasemat Kivistöön, Hakunilaan ja Myyrmäkeen, joista Hakunila korvaa nykyisen Itä-Hakkilan aseman. Näihin sijoitetaan pelastusyksikkö nopeuttamaan pelastustoiminnan toimintavalmiusaikoja. Uusien valmiusasemien käyttöönotto edellyttää pelastustoiminnan henkilöresurssien lisäämistä 12 htv vuonna 2027 ja 24 htv vuonna 2029.

Muiden kuntien merkittävimpien pelastustoiminnan toimintavalmiuden puutteiden parantamistoimenpiteet kohdistuvat aluehallintoviraston (nyk. Lupa- ja valvontavirasto) päätöksen mukaisesti hälytysajoneuvojen ajoajan parantamiseen kohdistuviin toimenpiteisiin.

4.2.2.2 Valmiuden säätelyn toimintamallit

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.2.2.3 Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen määrä ja laatu hyvinvointialueen alueen eri osissa

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarat muodostuvat palvelutuotannossa työskentelevistä pelastajista, pelastusryhmänjohtajista sekä palomestareista. Pelastustoimintaan osallistuvat toimintaa johtavat pelastuslaitoksen päällystön päivystävät päälliköt. Lisäksi Keski-Uudenmaan alueen sopimuspalokunnat sekä Finavia osallistuvat tarvittaessa pelastustoimintaan.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Tarpeet ja tavoitteet

Henkilöstön saatavuudessa eri tehtäviin on tunnistettu riskejä koulutusmäärissä tapahtuneiden muutosten vuoksi sekä alalle hakeutuvien henkilöiden määrien vaihdellessa. Sopimuspalokuntien resurssi on osa pelastustoimen alueellista resurssia.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Kehittämistarve

Pelastustoiminnan sijaistarve on kalenterivuoden aikana hieman yli 30 htv, mutta pelastajia ei saada tulevina vuosina palkattua lyhyisiin sijaisuuksiin riittävää määrää. Jotta sijaistarpeeseen pystytään vastaamaan, on tarkoituksenmukaista toteuttaa osa siitä, noin 10 htv, vakinaisina virkoina. Tämä edellyttää aiemmin tähän tarkoitukseen perustettujen 6 pelastajan viran käyttöönottoa sekä 4 uuden pelastajan viran perustamista. Kyseessä on kustannusneutraali muutos, kyseisillä viroilla korvataan osa sijaisilla toteutettavasta henkilöstöresurssista.

Uusien valmiusasemien sekä paloaseman käyttöönotto edellyttää pelastustoiminnan henkilöresurssien lisäämistä palvelutasopäätöskaudella 36 htv.

4.2.2.4 Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen osaamisen ylläpidon ja kehittämisen pääperiaatteet

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastustoimintaan osallistuvalle henkilöstölle järjestetään säännöllistä perus- ja ylläpitokoulutusta. Koulutusten järjestämisvastuut jakautuvat pelastuslaitokselle päätoimisen henkilöstön osalta ja sopimuspalokunnille heidän henkilöstönsä osalta. Vakinaiselle henkilöstölle on olemassa vuosittain päivittyvä harjoitussuunnitelma pelastustoiminnassa tarvittavien taitojen ylläpitämiseen sekä harjoitusaihekohtainen ohjeistus pelastustoiminnassa tarvittavia taitoja ylläpitävään harjoitteluun. Pelastustoimintaan osallistuva henkilöstö osallistuu työvuoron aikaisiin sisäisiin koulutuksiin suunnitelman mukaisesti. Koulutusten toteutumista ja niihin osallistumista seurataan. Koulutuksiin osallistuminen kirjataan pelastuslaitoksen työajanseurantajärjestelmään. Pakollisten koulutusten seurantaan on myös luotu Power BI -seurantanäkymä.

Tämän lisäksi pelastuslaitos järjestää vuosittain kymmeniä sisäisiä koulutuspäiviä eri kohderyhmille, kuten mm. pelastusryhmänjohtajille, pelastusryhmänvarajohtajille,

erikoisyksiköiden (mm. kärkiyksikkö, nostolava) henkilöstölle sekä ensihoitoon osallistuville pelastajille.

Sopimuspalokunnat toteuttavat säännöllisen harjoittelunsa itse laatimansa koulutusohjelman mukaisesti, jonka lisäksi pelastuslaitos järjestää palokunnille vuosittaisia harjoituksia.

Tarpeet ja tavoitteet

Tavoitteena on, että pelastustoiminnan henkilöstön osaaminen on tasalaatuista ja tehtävässä toimimisen kannalta riittävää.

Riskianalyysissa on tunnistettu erityisesti pelastustoiminnan lisäkoulutustarpeet.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

- Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön osaamista ylläpidetään säännöllisellä ja suunnitellulla harjoittelulla sekä koulutuksella. Suunnitelmat tehdään vuosittain ja ne sisältävät valtakunnallisen ohjeistuksen mukaiset pakolliset harjoitussuoritteet sekä riskianalyysistä ja toimintaympäristön muutoksista nousevat koulutustarpeet.

- Sopimuspalokuntien pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön osaamista ylläpidetään sopimuspalokuntien toimesta laadukkaalla ja suunnitelmallisella koulutuksella. Sopimuspalokuntien koulutussuunnitelmiin nostetaan pelastuslaitoksen ohjaamana riskianalyysistä ja toimintaympäristön muutoksista nousevat koulutustarpeet.

- Pelastuslaitos toteuttaa sopimuspalokuntien henkilöstön kurssimuotoisen pelastustoimintakoulutuksen sopimusperusteisesti yhteistyössä Uudenmaan pelastusliiton tai vastaavan toimijan kanssa vuosittain vahvistettavan suunnitelman mukaisesti.

Kehittämistarve

Pelastustoiminnan henkilöstön osaamisen ja suorituskyvyn ylläpito ja kehittäminen vastaamaan nykyisiä osaamistarpeita edellyttää resurssin lisäämistä. Lisäresurssien kohdentamisessa huomioidaan mm. henkilöstön ikääntymisen myötä lisääntyvät haasteet. Näihin tarvitaan 6 htv lisäys palvelun laadun varmistamiseksi. Toimintaympäristön kehittymisen ja muutosten myötä

osaamista ja suorituskykyä tulee kehittää vastaamaan uutta teknologiaa, robotiikkaa ja toimintaympäristön muutoksia ja teknologistumista. Tähän puolestaan varataan 6 htv.

Toimintaympäristön muutokset ja teknologistuminen huomioidaan myös sopimuspalokuntien erikoistumisissa.

Osaamistason tunnistamisen ja osaamisen todentamisen tueksi on määriteltävä tarkoituksenmukaiset menetelmät ja työkalut.

Operatiivisen henkilöstön henkilöstöjohtamisen sekä osaamisen ylläpidon ja kehittämisen varmistamiseksi tulee palvelutasopäätöskaudella perustaa 8 uutta virkaa.

4.2.2.5 Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen fyysisen toimintakyvyn vähimmäistaso

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön, ml. sopimuspalokuntien hälytysosastojen jäsenten, fyysistä toimintakykyä arvioidaan ja seurataan FireFit-menetelmän FireFit-indeksin avulla ohjeen pelastustoimen sukellus- ja pintapelastustoiminnasta[1] mukaisesti. FireFit-indeksin perusteella määritellään toimintakyvyn osalta pelastustoimikelpoisuus. Savusukelluskelpoisuuden sekä pelastustoiminnan perustehtävien kelpoisuuden raja-arvot on määritelty valtakunnallisen ohjeen mukaisesti. Pelastushenkilöstö suorittaa FireFit-testauksen pelastuslaitoksen liikuntapalvelukoordinaattoreiden valvonnassa, jolla varmistetaan, että pelastustoiminnan henkilövoimavarojen fyysinen toimintakyky on riittävä toimintavalmiuden ylläpitämiseksi. Fyysisen toimintakyvyn arviointi ja siihen liittyvä terveydentilan ja testaamiseen liittyvä terveydellisten riskien arviointi on ohjeistettu SM:n ohjeessa pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä sekä FireFit-testaajan käsikirjassa. Fyysisen toimintakyvyn seurantarekisteri on käytössä.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön fyysinen toimintakyky on tehtävän kannalta riittävä ja se testataan suunnitelman mukaisesti. Fyysisen seurantakyvyn rekisteri on käytössä ja seuranta on säännöllistä.

[1] Ohje pelastustoimen sukellus- ja pintapelastustoimintaan. Sisäministeriön julkaisuja 2023:28.

Päätös palvelutasosta

- Fyysisen suorituskyvyn testit toteutetaan säännöllisesti voimassa olevan ohjeen mukaisesti.
- Testausmenetelmät on määritelty työnantajan toimesta voimassa olevan ohjeen mukaisesti.
- Savusukelluskelpoisuuden raja-arvo määritellään voimassa olevan ohjeen mukaisesti.
- Pelastustoiminnan perustehtävissä raja-arvo määritellään voimassa olevan ohjeen mukaisesti.
- Fyysisen toimintakyvyn seurantarekisteri on käytössä ja seuranta on säännöllistä.

Kehittämistarve

Palvelutasopäätöskaudelle ei ole tunnistettu palvelutasoon liittyviä merkittäviä kehitystarpeita.

4.2.2.6 Pelastustoiminnan kalustovoimavarat toiminnoittain alueen eri osissa

Palvelutason nykytilan kuvaus

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Pelastuslaitoksen toiminnassaan tarvitsema kalusto hankitaan ja uusitaan pelastustoimen ajoneuvokaluston hankintasuunnitelman mukaisesti siten, ettei ajoneuvojen ikä ylitä palvelutasopäätöksessä hyväksyttyä tavoitteellista enimmäisikää. Sopimuspalokuntien sammutus- ja säiliöautojen keski-ikä on kohtuullinen ja kalusto on käyttökelpoista, ajoneuvoissa on kuitenkin useita yli 20 vuotta vanhoja autoja. Ajoneuvokaluston ylläpidossa säännöllisellä, välittömän valmiuden autojen uushankinnoilla, mahdollistetaan kaluston kierrätys sopimuspalokuntien käyttöön ja koko ajoneuvokaluston ylläpitäminen kohtuullisilla korjauskustannuksilla.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastuslaitoksella on käytössään päätetyn toimintavalmiuden ylläpitämiseksi tarvittavat ajoneuvo- ja muu kalusto. Kaluston säännöllisellä kunnossapidolla ja seurannalla varmistetaan,

että kalusto vastaa laadultaan ja määrältään vaadittavaa toimintavalmiuden tasoa. Kalustohankintoja ja -suunnittelua tehdään yhteistyössä muiden pelastuslaitosten kanssa.

Sopimuspalokunnilla on käytössään tehtäviinsä nähden mahdollisimman sovelias ajoneuvokalusto. Sopimuspalokuntien kalustohankinnoissa otetaan huomioon myös häiriötilanteiden ja poikkeusolojen valmiusvaatimusten edellyttämä kalusto.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Kehittämistarve

Välittömässä valmiudessa olevien ajoneuvojen määrä tulee lisääntymään uusien valmiusasemien perustamisen myötä, joten kalustohankinta edellyttää taloudellisen panoksen lisäämistä ajoneuvokalustoon vuosina 2027 ja 2029.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.2.2.7 Pelastusasemat, paloasemat sekä muut kiinteistöt ja toimipisteet

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslaitoksen toimialueella on kahdeksan välittömässä toimintavalmiudessa olevaa paloasemaa (Havukoski, Vantaankoski, Pelastuskeskus, Nurmijärvi, Kerava-Tuusula, Järvenpää, Hyvinkää ja Mäntsälä), kolme valmiusasemaa (Klaukkala, Itä-Hakkila ja Tikkurila) ja neljä ensihoitoasemaa (Ruskeasanta, Peijas, Järvenpää ja Jokela). Alueen sopimuspalokunnista viiden toimitilat sijaitsevat Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen vakinaisen henkilöstön paloaseman yhteydessä ja 23 sopimuspalokunnan tilat omissa kiinteistöissä tai hyvinvointialueen vuokraamissa toimitiloissa. Asemaverkko on pääosin riittävän hyväkuntoista, pois lukien Mäntsälän paloasema, jossa henkilöstö on siirretty väliaikaisiin väistötiloihin. Tämän lisäksi pelastuslaitoksella on käytössään logistiikkakeskus Järvenpäässä.

Asemaverkko ei vastaa Vantaalla täysin pelastustoiminnan toimintavalmiuden tarpeita palvelutasopäätöskauden alussa.

Tarpeet ja tavoitteet

Riskianalyysissä on tunnistettu kasvaviksi alueiksi Vantaalta mm. Kivistö, Tikkurila ja Myyrmäki. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden osalta haasteellisia riskiruutuja on myös jo valmiiksi näillä

alueilla. Jotta pelastustoiminnan toimintavalmius saadaan korjattua hyväksyttävälle tasolle, Vantaalle sijoittuvien valmiusasemien rakentamista tulee jatkaa suunnitelman mukaisesti. Tämä on huomioitu asemaverkoston kehittämisessä: Tikkurilan valmiusasema otettiin käyttöön 10/2024 ja Korson valmiusasema vuodenvaihteessa 2026/2027. Myyrmäen ja Hakunilan valmiusasemien osalta tavoitteena on niiden rakentaminen ja käyttöönotto vuosien 2026-2027 aikana ja Kivistön paloaseman osalta tavoitteena on rakentaminen ja käyttöönotto palvelutasopäätöskauden loppupuolella.

Paloasemilla ja muissa pelastuslaitoksen kiinteistöissä tulee olla turvalliset ja terveelliset työskentelyolosuhteet. Mäntsälän paloaseman sisäilmaongelmien takia sen pihalle rakennettiin henkilöstölle väliaikaiset väistötilat paviljonkeihin. Paviljongeilla on viiden vuoden väliaikainen rakennuslupa, joten uusi paloasemarakennus pyritään ottamaan käyttöön vuonna 2027. Uudelle paloasemalle on varattu tontti Mäntsälän keskustan eteläosasta. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen investointisuunnitelmassa on tehty investointivaraus paloaseman rakentamiseksi, ja valtio on myöntänyt sille lainanottovaltuuden.

Päätös palvelutasosta

- Pelastuslaitoksen nykyistä asemaverkkoa ylläpidetään siten, että kiinteistöissä on turvalliset ja terveelliset työskentelyolosuhteet.

- Pelastuslaitoksen asemaverkkoa kehitetään siten, että:
    - Vantaalle rakennetaan uudet paloasemat Myyrmäkeen, Hakunilaan ja Kivistöön vuosina 2027–2029,
    - Mäntsälään rakennetaan uusi paloasema, joka otetaan käyttöön palvelutasopäätöskauden alkuvuosina.

Kehittämistarve

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikojen parantamiseksi rakennetaan uudet paloasemat Myyrmäkeen, Hakunilaan ja Kivistöön, joista Hakunila korvaa nykyisen Itä-Hakkilan aseman. Vantaalle rakennettavat valmiusasemat aiheuttavat investointitarpeita vuosille 2027–2029 ja Mäntsälän uuden paloaseman rakentaminen vuodelle 2027. Investointitarpeet on kuvattu tarkemmin luvun 5. kehittämissuunnitelman koostetaulukossa.

4.2.2.8 Savusukellusvalmiudet alueen eri osissa

Palvelutason nykytilan kuvaus

Savusukeltamisen suorituskyky muodostuu riittävästä henkilöstön määrästä, henkilöstön kelpoisuudesta ja osaamisesta sekä tarkoituksen mukaisista varusteista ja kalustosta.

Savusukeltamiseen osallistuvan henkilöstön kelpoisuus muodostuu terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyvistä vaatimuksista. Pelastussukellukseen osallistuvien henkilöiden kelpoisuus testataan säännöllisesti ja kelpoisuuksia seurataan henkilöstönhallintajärjestelmällä.

Savusukellus tehdään pareittain tai suurempina muodostelmina ja sukeltajilla tulee olla yhteys keskenään sekä viestiyhteys pelastusryhmän esimieheen ja sukellusvalvojaan. Savusukellustaitoa pidetään yllä vähintään kolmella vuosittaisella harjoituksella. Savusukellusta sekä koulutusta suunniteltaessa tulee ottaa huomioon toimintaan kohdistuvat sisäiset ja ulkoiset riskit sekä toimintaa ohjaava kansallinen säädöspohja ja sisäministeriön ohjeet.

Pelastuslaitoksen toiminta suunnitellaan siten, että savusukeltamisen suorituskyky on toimintaa ohjaavien ohjeiden mukaista ja voidaan toteuttaa keskeytyksettä. Savusukelluksen suorituskykyä kehitetään tarvittaessa toimintaympäristön muutosten mukaan ja huolehditaan riittävästä työturvallisuudesta toiminnan suunnittelussa.

Tarpeet ja tavoitteet

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Kehittämistarve

Savusukellusvalmiuden vaatiman osaamisen ylläpitämiseksi tulee olla riittävä määrä harjoituksia. Pelastuslaitoksella on tarve kiinteälle harjoitusalueelle, jossa voidaan toteuttaa myös kuuma savusukellusharjoitus. Harjoitusalueen toteutuksen suunnittelu tehdään yhteistyössä muiden alueen toimijoiden kanssa palvelutasopäätöskauden aikana.

4.2.2.9 CBRNE-onnettomuuksien valmiudet alueen eri osissa sisältäen kemikaalisukellusvalmiudet

Vaarallisten aineiden onnettomuudella tarkoitetaan onnettomuutta, jossa on osallisena vaarallista ainetta. Onnettomuus aiheutuu, kun ainetta vapautuu aiheuttaen vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. CBRNE-uhalla tarkoitetaan rikollisia ja tahallisesti aiheutettuja kemiallisten aineiden (C), biologisten taudinaiheuttajien (B), radioaktiivisen aineen (R) ja ydinaseen (N) sekä räjähteiden (E) uhkaa ja vaaratilanteita. CBRNE-onnettomuudet on tunnistettu riskianalyysissa keskeiseksi onnettomuusriskiksi.

Palvelutason nykytilan kuvaus

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Tarpeet ja tavoitteet

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Kehittämistarve

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.2.2.10 Vesipelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen venekaluston sekä vesisukellus- ja pintapelastusvalmiudet

Vesipelastustoiminnalla tarkoitetaan veden pinnalta tai pinnan alta tapahtuvaa ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista sekä vesillä tapahtuvaa ympäristövahinkojen torjuntaa.

Palvelutason nykytilan kuvaus

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Tarpeet ja tavoitteet

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Kehittämistarve

Vesipelastustoiminnassa kehittämistarpeet liittyvät käytettävissä olevan kaluston kehittämiseen uushankintojen yhteydessä.

4.2.2.11 Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan erityisvalmiudet

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.2.2.12 Korkealta pelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet putoamisvaarallisella alueella työskentelystä sekä ajoneuvokalustosta

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.2.2.13 Sammutusveden saamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet letkukalustosta, säiliöautoista ja pumpuista

Pelastuslain (379/2011) 30 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee tehdä suunnitelma sammutusveden hankinnasta ja toimittamisesta (sammutusvesisuunnitelma) yhteistyössä hyvinvointialueeseen kuuluvien kuntien ja hyvinvointialueen alueella toimintaa harjoittavien vesihuoltolaissa (119/2001) tarkoitettujen vesihuoltolaitosten sekä näille vettä toimittavien vesilaitosten kanssa. Sammutusvesisuunnitelma on laadittava siten, että sammutusveden hankinta ja toimittaminen vastaavat pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:ssä tarkoitetussa palvelutasopäätöksessä määriteltyjä onnettomuusuhkia. Lisäksi sammutusvesisuunnitelman valmistelussa on huomioitu Suomen rakentamismääräyskokoelman tärkeimmät kohdat rakennusten paloturvallisuus, tuotanto- ja varastorakennusten paloturvallisuus, autosuojien paloturvallisuus sekä kiinteistöjen vesi- ja viemärilaitteistoon liittyvät ohjeet ja määräykset.

Palvelutason nykytilan kuvaus

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastuslaitoksen alueen kasvava rakennuskanta sekä kasvava liikenne yhdessä lisääntyvän väestömäärän kanssa lisäävät riskiä tulipaloille, jossa on mukana riski ihmisten turvallisuudelle.

Lisäksi teknologian sekä materiaalien kehittyminen liikennevälineissä lisää sammutusveden tarvetta tulipaloissa.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Kehittämistarve

Pelastuslaitos seuraa aktiivisesti tulipalojen kehittymistä sekä erilaisten palotyyppien edellyttämää suorituskyvyn tarvetta. Kehittämistarpeena tunnistettu yhä nopeammin muuttuvan liikennemuotojen riskit sammutusveden riittävyydelle, joka edellyttää aiempaa aktiivisempaa toimintaympäristön seurantaa sekä tutkitun tiedon hankkimista toimintamallien sekä kaluston kehittämiseksi.

4.2.2.14 Muiden paikallisten riskien mukaiset valmiudet

Pelastuslaitoksen toimintaympäristössä paikallisia riskejä ja muutoksia nykyisessä riskitasossa aiheuttavat esimerkiksi ilmastomuutoksen myötä lisääntyvät sään ääriolosuhteet, turvallisuusympäristön muutokset Suomen lähialueilla sekä muiden valtioiden alueella tapahtuvien sotilaallisten toimien mahdolliset vaikutukset Suomen ja etenkin Uudenmaan alueella. Lisäksi lisääntyvä kaupunkirakentaminen sekä muutokset liikkumismuotojen rakenteissa, kuten raitioteiden rakentaminen ja ilmailun muuttuvat ilma-alukset sekä kiivaasti sähköistyvä liikenne, edellyttävät suorituskykyjen kehittämistä onnettomuustilanteisiin. Lisäksi energiantuotannon muutokset ja liikenteessä käytettävien energiamuotojen muutokset tulee ottaa huomioon pelastustoiminnan suorituskyvyn suunnittelussa.

Pelastuslaitoksen suorituskyvyn kannalta on oleellista olla mukana suunnitteluvaiheessa, kun paikallisissa riskeissä tunnistetaan tulevia muutoksia. Koulutustoimintaa tulee kehittää ja olla aktiivisesti mukana erilaisten innovaatioiden kehittämisessä, jotta suorituskyvyt vastaavat muuttuvia riskejä.

Ilmaliikenneonnettomuuksiin varautuminen

Palvelutason nykytilan kuvaus

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Tarpeet ja tavoitteet

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Kehittämistarve

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.2.3 Pelastustoiminnan johtaminen

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (SM 2/2025) mukaan pelastustoiminnan johtamisen valmius on olennainen osa pelastustoiminnan toimintavalmiutta ja pelastustoiminnan johtamisjärjestelmä suunnitellaan ja toteutetaan muun toimintavalmiuden rinnalla voimassa olevien säädösten sekä pelastustoiminnan johtamisen valtakunnallisten yhtenäisten periaatteiden mukaisesti.

Sisäministeriön ohjeen pelastustoiminnan johtamisen valtakunnallisista yleisjärjestelyistä (2025:10) mukaan hyvinvointialueen vastuulla ovat muun muassa pelastustoiminnan johtamisen, johtamisen edellyttämien tukitoimintojen sekä pelastustoimen tilannekuvatoiminnan järjestäminen alueellaan.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Tarpeet ja tavoitteet

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Kehittämistarve

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.2.4 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta

Palvelutason nykytilan kuvaus

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialue voi hoitaa tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle. Säännöksen perusteluiden mukaan hyvinvointialueiden vapaaehtoisessa yhteistoiminnassa hyvinvointialueet voisivat sopia, miten järjestämisvastuu jaetaan. Vaikka tehtävä järjestettäisiin yhteistoiminnassa, järjestämisvastuun siirtävällä hyvinvointialueella olisi aina kuitenkin tehtävän rahoitusvastuu sekä viimesijainen vastuu valvoa, että tehtävä tulee asianmukaisesti järjestetyksi.

Järjestämisvastuu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palveluista on siirretty yhteistoimintasopimuksen (22.6.2022) myötä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle. Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden maantieteellisillä alueilla pelastustoimintaan kuuluvia tehtäviä tuotetaan hyvinvointialueiden yhteisen palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hallintosäännön 25 § 5 kohdan mukaan pelastuslautakunnan tehtävänä on vastata toimialallaan sisäisestä valvonnasta ja sen toteutumisen järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä huolehtia tarvittavilta osin omavalvonnasta ja sen raportoinnista molemmille hyvinvointialueille. Vastaava kirjaus on Keski-Uudenmaan ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueiden yhteistoimintasopimuksessa.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella pelastuslaitos raportoi toiminnastaan osana koko hyvinvointialueen raportointia aluehallitukselle ja aluevaltuustolle Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisesti. Pelastuslaitos raportoi koko toimialueensa palveluista (molempien hyvinvointialueiden alueella tuotetut pelastustoimen palvelut) yhdenmukaisesti.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 16 § mukaan molempia hyvinvointialueita edustavan pelastuslautakunnan tehtävistä ja toimivallasta määrätään Keski-Uudenmaan pelastuslaitosta koskevassa yhteistoimintasopimuksessa. Pelastuslautakunnan toiminnan muodoista ja asioiden esittelystä pelastuslautakunnan kokouksissa sekä työskentelyssä noudatetaan muilta osin Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hallintosääntöä.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle toimitetaan kuukausittain tiedot strategisten palvelumittareiden osalta. Pelastuslautakunta lähettää Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle osavuosittain osavuosikatsauksen sekä omavalvontaraportin, joissa tarkastellaan pelastuslaitoksen palveluiden toteutumista, saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta. Taloudellinen raportointi toteutetaan osavuosikatsausten yhteydessä. Toimintatavasta on sovittu Keski-

Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa ja varmistettu, että Keski-Uudenmaan hyvinvointialue saa näin tarvitsemansa tiedot tehtävien asianmukaisuuden valvontaan.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastustoimen asianmukaisen järjestämisen seuranta mahdollistetaan erikseen sovituilla mittareilla. Palveluiden saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta seurataan koko pelastuslaitoksen toimialueella omavalvontaohjelman mukaisesti ja tuloksista raportoidaan säännöllisesti hyvinvointialueille. Palvelukyvystä sekä palveluiden saatavuudesta raportoidaan kolmannesvuosittain sekä pelastuslautakunnalle että Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallitukselle.

Päätös palvelutasosta

- Pelastuslaitoksen omavalvontaohjelma kattaa pelastuslaitoksen tuottamat palvelut koko pelastuslaitoksen toimialueella.
- Pelastuslaitoksen palveluiden saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti osana omavalvontaa.
- Pelastuslaitoksen palveluiden saatavuudesta ja suorituskyvystä raportoidaan pelastuslautakunnalle sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallitukselle osavuosittain.
- Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle toimitetaan sovitut tiedot tehtävien asianmukaisen järjestämisen seurantaa varten.

Kehittämistarve

Palvelutasopäätöskaudelle ei ole tunnistettu palvelutasoon liittyviä merkittäviä kehitystarpeita.

4.2.5 Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslaissa säädetään, että viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia antamaan pelastusviranomaisille virka-apua ja asiantuntija-apua tai joiden asiantuntemusta muutoin tarvitaan pelastustoiminnassa ja siihen varautumisessa, ovat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta pelastustoiminnan yhteydessä ja osallistumisesta pelastustoimintaan.

Pelastuslaitokselle on annettava selvitykset pelastustoimintaan käytettävissä olevista voimavaroista. Vastavuoroisesti pelastusviranomainen voi pelastuslain mukaisesti antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Tarpeet ja tavoitteet

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Kehittämistarve

Palvelutasopäätöskaudelle ei ole tunnistettu palvelutasoon liittyviä merkittäviä kehitystarpeita.

4.2.6 Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslaitoksella on yhteistyössä muiden Uudenmaan pelastuslaitosten kanssa tehty suunnitelma avun vastaanottamiseksi sekä lähettämiseksi.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Tarpeet ja tavoitteet

Sisäministeriön vuosittaisessa selvityksessä pelastustoimen palveluiden tilasta 2024 nostetaan esiin, että pelastustoimen toimintaympäristö edellyttää entistä tiiviimpää kansainvälistä yhteistyötä. Kansainvälinen yhteistyö on lisääntynyt erilaisten harjoitusten ja onnettomuuksien, kuten laajojen metsäpalojen myötä.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Kehittämistarve

Jatkuva osaamisen ylläpito ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamiseen edellyttää aiempaa tiiviimpää yhteistyötä eri toimijoiden kanssa vastuiden ja velvoitteiden sopimiseksi; tämä edellyttää 1 htv lisäresursointia.

4.3 Pelastustoiminnan suunnitelmat

Sisäministeriön asetuksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä (1225/2022) mukaisesti hyvinvointialueen tulee päättää pelastustoimintaan liittyvien suunnitelmien palvelutasosta. Keskeisten suunnitelmien nykytilanne on seuraava:

Hälytysohje

Hälytysohje on laadittu Uudenmaan pelastuslaitosten yhteistyönä ja se on päivitetty vuonna 2026. Hälytysohjeessa on kuvattu Uudenmaan alueella noudatettavat hälyttämisen ja vastesuunnittelun periaatteet sekä huomioitu yhteistoimintasuunnitelmat ja keskinäisen avunannon suunnitelmat. Vastesuunnittelulla vaikutetaan asiakkaan saamaan palveluun ja avunsaannin kannalta on tärkeää, että pelastuslaitoksen vastesuunnittelu on ajantasaista.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelma

Pelastuslain mukaan pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa ja laatia yhteistyössä tarpeelliset pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Yhteistyösuunnitelmat

Yhteistoiminta muiden pelastuslaitosten ja muiden viranomaisten kanssa on keskeinen osa pelastuslaitoksen toimintavalmiutta ja se edesauttaa asiakkaan avunsaantia, parantaa tiedonkulkua eri viranomaisten välillä sekä varmistaa tehokkaamman toiminnan päivittäisissä onnettomuuksissa sekä suuronnettomuuksissa ja häiriötilanteissa. Pelastuslain mukaan pelastustoimen valtakunnallista johtamista ja yhteistoimintaa koskevat suunnitelmat tulee laatia sisäministeriön johdolla ja yhteistyössä pelastuslaitosten kanssa. Lisäksi pelastuslain mukaan pelastuslaitosten tulee laatia pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten johdolla.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

Pelastustoimen järjestämislain mukaan pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Pelastuslaki sekä asetus pelastustoimen suunnitelmista määrittävät, mitä ohjeita ja suunnitelmia pelastuslaitoksen tulee laatia muun muassa riittävän toimintavalmiuden sekä toiminnan suunnittelun ja johtamisen tueksi.

Lakiin ja asetuksiin perustuvia suunnitelmia ovat:

- Hälytysohje
- Uudenmaan pelastuslaitosten ohje valmiuden ja pelastustoiminnan johtamisesta ja ohje valmiuden ylläpidosta
- Ohje pelastustoiminnasta
- Uudenmaan pelastuslaitosten viestiliikenneohje
- Sammutusvesisuunnitelma
- Pelastustoiminnan johtokeskuksen työjärjestys

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat

Ulkoinen pelastussuunnitelma on laadittava pelastuslain 48 §:ssä erikseen lueteltuihin kohteisiin. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella on yhteensä yhdeksän ulkoisen pelastussuunnitelma velvollista kohdetta. Ulkoisissa pelastussuunnitelmissa toiminnanharjoittaja sekä viranomaiset huomioivat vaarallisten aineiden aiheuttamat suuronnettomuusriskit ja niiden mahdolliset laaja-alaiset vaikutukset väestöön ja ympäristöön.

Ulkoisiin pelastussuunnitelmiin liittyvä toiminta on jatkuvaa ja sitä ohjaa erillinen vuosisuunnitelma. Pelastustoimintaa valvova viranomainen on mukana prosessissa ja valvoo toimintaa.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Tarpeet ja tavoitteet

Tavoitteena on, että vaadittavat suunnitelmat ovat laadittu ja ne ovat ajan tasalla. Suunnitelmia tarkastellaan säännöllisesti ja ne päivitetään tarvittaessa. Yleisesti suunnitelmien kokonaisuuksien päivitystarvetta ja ajantasaisuutta tulee tarkastella vuosittain ja tehdään tarpeelliset muutokset suunnitelmiin, jotta ne vastaavat sisällöltään asetettuja vaatimuksia sekä tarpeita.

Tavoitteena on, että yhteistyö pelastustoiminnassa on ennakoivaa ja suunnitelmallista, jotta onnettomuustilanteissa asiakkaat saavat tarkoituksenmukaista apua mahdollisimman nopeasti riippumatta siitä, mikä viranomainen johtaa tai osallistuu pelastustoimintaan. Tavoitteena on, että tarpeelliset yhteistoimintasopimukset ja -muistiot on laadittu keskeisten yhteistyötahojen kanssa ja ne ovat ajan tasalla. Yhteisiä toimintamalleja harjoitellaan säännöllisesti.

Päätös palvelutasosta

- Pelastustoiminnan suunnitelmat pidetään ajantasaisina ja sisällöltään sisäministeriön asetuksen pelastustoimen suunnitelmista vaatimalla tasolla.
- Ylläpidetään ja tarvittaessa päivitetään yhteistoimintasopimuksia ja toteutetaan pelastustoiminnan yhteistyötä suunnitelmallisesti.
- *Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k*
- Ylläpidetään ja päivitetään ulkoisia pelastussuunnitelmia, ja tiedotetaan niistä määräysten mukaisesti sekä toteutetaan määräysten mukaiset UPS-harjoitukset.

Kehittämistarve

Pelastustoiminnan suunnitelmien pitäminen lainsäädännön edellyttämällä tasolla edellyttää 1 htv kohdentamista tähän tarkoitukseen.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

4.4.1 Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palveluiden tuottamisessa

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslain 51 §:n mukaan pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna vapaaehtoisia organisaatioita ja henkilöitä. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella on palokuntasopimus 26:n palokuntayhdistyksen sekä kahden tehdaspalokunnan kanssa. Sopimuspalokuntien rooli korostuu erityisesti laajamittaisissa tai pitkäkestoisissa onnettomuustilanteissa sekä osalla pelastustoimen aluetta myös ensimmäisenä pelastustoimen yksikkönä. Sopimuspalokunnat ovat osa pelastustoimen päivittäisorganisaatiota ja niiden tarve on määritelty osana paloaseman toiminta-alueen suorituskykyvaatimuksia. Sopimuspalokuntia hälytetään onnettomuustehtäville pelastuslaitoksen vastesuunnittelun mukaisesti.

1.1.2026 voimaan astunut uusi palokuntasopimus kannustaa palokuntien jäsenmäärän kasvattamiseen ja toiminnan kehittämiseen. Sopimus antaa pelastuslaitokselle ja sopimuspalokunnille paremmat työkalut toiminnan seuraamiseen ja kehittämiseen.

Sopimuspalokunnat osallistuvat vuosittain yli seitsemällesadalle hälytystehtävälle (keskiarvo laskettu vuosien 2023 - 2025 hälytysmääristä). Lisäksi sopimuspalokunnat osallistuvat onnettomuuksien ehkäisyn toimintaan liittyvän turvallisuusviestinnän, -koulutuksen ja -kasvatuksen toteuttamiseen pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisysuunnitelman mukaisesti.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Tarpeet ja tavoitteet

Sopimuspalokunnat ovat osa pelastustoiminnan organisaatiota normaali- ja poikkeusoloissa. Sopimuspalokunnat voivat erikoistua ohjatusti pelastustoiminnan eri osa-alueisiin, jolloin palokunnat tuottavat sellaisia suorituskykyjä, jotka vastaavat alueen onnettomuusriskeihin. Sopimuspalokunnat osallistuvat pelastustoimintaan pelastuslaitoksen vastesuunnittelun mukaisesti. Sopimuspalokunnat osallistuvat onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvään turvallisuusviestintätoimintaan ja varautuvat osaltaan poikkeusoloihin heille osoitettujen tehtävien mukaisesti. Tavoitteena on, että kaikki pelastuslaitoksen sopimuspalokunnat säilyvät elinvoimaisina. Tähän päästään esimerkiksi tukemalla palokuntia jäsenrekrytoinnissa erityisesti alueilla, joilla palokuntien jäsenmäärät ovat laskussa.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

- Sopimuspalokunnat osallistuvat pelastustoimintaan palokuntasopimuksen mukaisesti ja erikoistuvat pelastustoiminnan eri osa-alueisiin.
- Sopimuspalokunnat osallistuvat onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvään turvallisuusviestintään, -koulutukseen ja -kasvatukseen pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman mukaisesti.

Kehittämistarve

Palvelutasopäätöskaudella sopimuspalokuntien jäsenmäärää tulee saada kasvatettua esimerkiksi tukemalla palokuntien jäsenrekrytointia alueilla, joilla jäsenmäärät ovat laskussa.

Sopimuspalokuntien osallistumista pelastustoimintaan ja erikoistumista pelastustoiminnan osa-alueisiin kehitetään sopimuspalokuntatoiminnan toimintasuunnitelman mukaisesti.

Sopimuspalokuntien osallistumista turvallisuusviestintään, -koulutukseen ja -kasvatukseen tulee tehostaa ja turvallisuusviestintään käytettäviä kalustoja sekä materiaaleja, sekä sopimuspalokuntien turvallisuusviestintään liittyvää osaamista tulee kehittää.

4.4.2 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslain 52 §:n mukaan pelastustoimen viranomaisten tulee mahdollisuuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä. Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien väliset uudet palokuntasopimukset astuivat voimaan 1.1.2026. Uusi sopimus edistää aiempaa paremmin palokuntien toimintaa.

Toimintaedellytyksien parantamiseksi pelastustoimen alueella toimii sopimuspalokuntien neuvottelukunta, jossa on edustaja jokaisesta pelastustoimialueen kunnasta pois lukien Vantaa, josta on kaksi jäsentä. Lisäksi neuvottelukunnassa on asiantuntijaedustajia pelastuslaitokselta. Sopimuspalokuntien neuvottelukunta edustaa yhteistoiminnassa alueen sopimuspalokuntia ja tekee kehitysehdotuksia pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan kehittämiseksi. Pidemmän tähtäimen sopimuspalokuntatoiminnan kehittämistoimenpiteet kuvataan sopimuspalokuntatoiminnan toimintasuunnitelmassa.

Lisäksi sopimuspalokunnat osallistuvat toimintaansa koskevien asioiden valmisteluun erikseen sovittavilla tavoilla.

Tarpeet ja tavoitteet

Tavoitteena on, että sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä kehitetään ja ne ovat riittävällä tasolla. Tavoitteena on elinvoimainen vapaaehtoistoiminta.

Päätös palvelutasosta

- Sopimuspalokuntatoiminnan pitkän aikavälin kehittämistavoitteet kuvataan palokuntasopimuksessa sovitusta sopimuspalokuntatoiminnan toimintasuunnitelmassa.

- Pelastustoimen alueella ylläpidetään sopimuspalokuntien neuvottelukuntaa, jonka kanssa yhteistyössä arvioidaan säännöllisesti sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä sekä suunnitellaan kehittämistoimet.

Kehittämistarve

Sopimuspalokuntatoiminnan pitkäjänteisen kehittämisen perustaksi laaditaan sopimuspalokuntatoiminnan toimintasuunnitelma yhteistyössä pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien kanssa.

Sopimuspalokuntatoiminnan toimintasuunnitelma laaditaan palvelutasopäätöskaudella strategiaksi, jossa määritellään toimenpiteet, joilla sopimuspalokuntatoiminnan elinvoimasuutta parannetaan.

4.4.3 Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslaitos vastaa sopimushenkilöstön terveystarkastuksista lainsäädännön ja ohjeistusten mukaisesti. Sopimuspalokunnan päällikkö vastaa sopimuspalokuntansa henkilöstön terveystarkastusten voimassaolon seurannasta.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastustoimintaan osallistuvan tulee olla tehtäviensä edellytysten mukaisesti tehtävään soveltuva sekä fyysiseltä toimintakyvyltään että terveydentilaltaan.

Päätös palvelutasosta

- Pelastuslaitos huolehtii pelastustoimintaan osallistuvien sopimuspalokuntalaisten määräaikaisista terveystarkastuksista.

Kehittämistarve

Palvelutasopäätöskaudelle ei ole tunnistettu palvelutasoon liittyviä merkittäviä kehitystarpeita.

4.4.4 Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslaitos on sopinut Pelastusopiston hyväksymän sopimushenkilöstön opetussuunnitelman mukaisten peruskurssien järjestämisestä Uudenmaan pelastusliiton kanssa. Vuosittain järjestettävät kurssit suunnitellaan aina edellisen vuoden loppuun mennessä yhteistyössä pelastuslaitoksen, sopimuspalokuntien edustajan sekä Uudenmaan pelastusliiton kanssa.

Peruskurssien lisäksi pelastuslaitos järjestää sopimuspalokunnille yhteistoimintasopimuksen mukaisesti vuosittain harjoituksia sekä oppitunteja.

Sopimuspalokunta huolehtii oman henkilöstön viikkoharjoitusten tai vastaavan koulutuksen järjestämisestä ja seurannasta sekä jäsenten osaamisen seurannasta ja sijoittamisesta tehtäviin.

Tarpeet ja tavoitteet

Sopimushenkilöstön koulutus vastaa palokuntasopimusten mukaisten tehtävien asettamia tarpeita.

Päätös palvelutasosta

- Pelastuslaitos järjestää sopimuspalokunnille Pelastusopiston hyväksymän sopimushenkilöstön opetussuunnitelman mukaiset peruskurssit sekä palokuntasopimuksen mukaisesti vuosittain harjoituksia ja oppitunteja.

Kehittämistarve

Sopimuspalokuntien hälytysosastojen osaamisvaatimukset tulee määritellä sekä osaamisen seurantaa tulee kehittää palvelutasopäätöskaudella.

4.5 Pelastustoimen viranomaisten vastuulla oleva väestönsuojeluun varautuminen

Päätös palvelutasosta

- Pelastustoimen vastuulla olevien väestönsuojelu- ja varautumisen tehtävien hoitamiseen varataan palvelutasopäätöskauden loppuun mennessä 5 henkilötyövuotta.

4.5.1 Väestönsuojeluun varautumisen edellyttämä suunnittelu

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.5.2 Väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.5.3 Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.5.4 Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.5.5 Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.5.6 Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen

Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.5.7 Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslaitoksen ja kuntien välisestä yhteistoiminnasta ei ole toistaiseksi tehty kirjallisia yhteistyösopimuksia. Vantaan kaupungin, Keravan kaupungin ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kesken on tehty yhdyspintasopimus valmiussuunnittelusta ja kriiseihin varautumisesta. Osaltaan se koskee myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitosta. Yhteistyötä alueen kuntien kanssa on kuitenkin tehty pääsääntöisesti tiiviisti. Yhteistyön aktiivisuudessa pelastuslaitoksen suuntaan on kuitenkin eroja alueen kuntien välillä.

Yhteistyö kuntien kanssa toteutetaan seuravilla toimenpiteillä:

- pelastuslaitoksen, hyvinvointialueiden ja kuntien muodostaman turvallisuus- ja varautumisfoorumi (VN asetus 308/2023)
- pelastuslaitoksen johtama väestönsuojelun yhteistyöryhmä (VN asetus 570/2024)
- pelastuslaitos osallistuu kunnissa myös valmiusharjoitusten järjestämiseen
- pelastuslaitos tukee voimavarojensa puitteissa kuntia valmiussuunnitelmien laadinnassa
- *Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k*

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastuslaitoksella on tarpeena ja tavoitteena jatkaa säännöllistä yhteistoiminnan harjoittelua kuntien kanssa. Lisäksi on syytä arvioida säännöllisesti, milloin on mahdollisesti tarpeellista tehdä kirjallisia yhteistyösopimuksia alueen kuntien ja pelastuslaitoksen välillä. Tavoitteena on jatkaa ja jopa tiivistää hyvää yhteistyötä pelastuslaitoksen ja kuntien välillä. Keskeisinä yhteistyöfoorumeina ovat väestönsuojelun yhteistyöryhmä ja alueellinen turvallisuus- ja varautumisfoorumi.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Päätös palvelutasosta

- Voimavarat pelastustoimen vastuulla oleviin väestönsuojeluun varautumisen tehtäviin osoitetaan väestönsuojelu- ja varautumisen tehtävien hoitamiseen varatusta kokonaisresurssista.

- Yhteistyötä pelastuslaitoksen ja alueen kuntien välillä tehdään säännöllisesti alueellisessa turvallisuus- ja varautumisfoorumissa sekä väestönsuojelun yhteistyöryhmässä.

Kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden 2027–2030 aikana kuntien roolia turvallisuustoimijoina pitää valtakunnallisesti vahvistaa.

Osa luvusta salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

4.6 Muut palvelut (ei pelastuslainsäädännön edellyttämät)

Pelastuslaitos tuottaa pelastuslainsäädännön edellyttämien palveluiden lisäksi muutamia muita palveluita, kuten seuraavat:

- Pelastuslaitos toteuttaa ensihoidon palveluita HUS-yhtymän kanssa solmitun sopimuksen mukaisesti. Kustannukset kohdentuvat HUS-yhtymälle.
- Pelastuslaitos tuottaa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle SOTE-ajoneuvojen hallinnointipalvelua. Kustannukset kohdistuvat Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle.

Lisäksi osana pelastuslainsäädännön edellyttämien palveluiden tuottamista, pelastuslaitos toteuttaa tarvittavat tekniset ja hallinnolliset tukipalvelut. Tällaisia ovat esimerkiksi varusvaraston, paineilmahuollon, korjaamon ja logistiikan tuottamat tukipalvelut sekä toimialasidonnaiset hallinnon palvelut.

5. Kehittämissuunnitelma

Pelastustoimen kehittämistoimenpiteet on suunniteltu pelastuslaitoksen strategisten tavoitteiden viitoittamana ja keskittyvät tunnistamaan ne toimet, jotka ovat välttämättömiä palvelutason lakisääteisen tason saavuttamiseksi ja vaikuttavien ja taloudellisesti kestävien palveluiden toteutuksen varmistamiseksi. Alle on kirjattu keskeisimmät perusteet palveluiden kehittämiselle, yksityiskohtaisemmat perusteet löytyvät Uudenmaan pelastuslaitosten riskianalyysistä. Yhteenveto kehittämistarpeista ja niiden arvioiduista kustannusvaikutuksista palvelutasopäätöskauden aikana on koottu luvun lopussa olevaan taulukkoon.

Palvelumme vastaavat asiakkaiden tarpeisiin:

Ylläpidämme välitöntä kykyä toimia suunnitellusti, asiakaslähtöisesti ja laadukkaasti kaikissa turvallisuustilanteissa

---

Yhteistyö pelastustoiminnassa sekä ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämä valmius

Sujuva yhteistoiminta on keskeinen osa pelastuslaitoksen pelastustoiminnan toimintavalmiutta ja erityisesti sillä varmistetaan toiminnan ennakkoluuloton kehittäminen, tiedonkulku eri viranomaisten välillä sekä viranomaisyhteistyön sujuvuus päivittäisiä tilanteita suuremmissa mittavia resursseja vaativissa onnettomuuksissa ja häiriötilanteissa. Kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön tavoitteena on kehittää pelastustoimea sekä vaihtaa pelastustoimen osaamista ja parhaita käytäntöjä kotimaisten ja ulkomaisten pelastusviranomaisten ja sidosryhmien kesken.

Tasokas yhteistyöharjoitusten ja suunnitelmien toteuttaminen ja ylläpito sekä jatkuva osaamisen ylläpito ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamiseen vaatii yhteensä 1 htv resurssilisäyksen.

Osa tekstistä salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

Pelastustoiminnan suunnitelmat

Pelastustoiminnan suunnitelmat eivät kaikilta osin vastaa tällä hetkellä sisäministeriön asetuksen pelastustoimen suunnitelmista (1363/2018) vaatimaa tasoa. Aluehallintovirasto (nykyisin LVV) on valvontakäynneillään sekä vuotuisessa asiantuntija-arviossaan toistuvasti huomauttanut, että alueen lakisääteiset suunnitelmat tulee päivittää ajan tasalle ja että pelastuslaitoksella on varmistettava suunnittelun edellyttämät riittävät henkilöresurssit. Pelastustoiminnan suunnitelma-arkkitehtuuri tulee päivittää, toteuttaa tarvittavat päivitykset suunnitelmiin ja laatia puuttuvat suunnitelmat. Pelastustoimen suunnitelma-arkkitehtuuri ja suunnitelmia pitäminen lainsäädännön edellyttämällä tasolla edellyttää 1 htv kohdentamista tähän tarkoitukseen.

Mäntsälän paloasema

Mäntsälän paloasemalla on havaittu sisäilmaongelma ja paloaseman pihalle on rakennettu henkilöstölle väliaikaiset väistötilat paviljonkeihin. Uusi paloasemarakennus rakennetaan Mäntsälään siten, että sen on tarkoitus valmistua vuosien 2027-2028 vaihteessa. Tähän liittyvät kustannukset on kirjattu Keski-Uudenmaan sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueiden investointisuunnitelmiin.

Väestönsuojelu ja varautuminen

Väestönsuojelun ja varautumisen palveluiden kehittämiseen ja pelastuslaitoksen vastuulla olevien tehtävien varmistamiseksi on palvelutasopäätöskaudella lisättävä 2 htv.

Osa tekstistä salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

---

Palvelumme vastaavat asiakkaiden tarpeisiin:

Kehitämme palveluitamme vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön tarpeita

---

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden parantaminen

Pelastustoiminnan palvelutasossa on puutteita suhteessa sisäministeriön toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa asetettuihin kriteereihin. Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikojen parantamiseksi rakennetaan uudet asemat Hakunilaan, Myyrmäkeen ja Kivistöön. Uusien asemien käyttöönotto edellyttää pelastustoiminnan henkilöresurssien lisäämistä 12 htv vuonna 2027 ja 24 htv vuonna 2029. Vantaalle rakennettavat asemat aiheuttavat lisäksi investointitarpeita vuosille 2027 ja 2029. Välittömässä valmiudessa olevien ajoneuvojen määrä tulee myös lisääntymään uusien asemien perustamisen myötä, joten kalustohankinnat edellyttää taloudellisen panoksen lisäämistä ajoneuvokalustoon vuosina 2027 ja 2029.

Lisäksi pelastustoiminnan toimintavalmiuden parantamiseksi jatketaan yhdessä alueen kuntien ja Fintrafficin kanssa HALI-liikennevalo-ohjausjärjestelmän suunnittelua ja rakentamista.

Turvallisuusviestintä

Teknologiariskien kasvu, lasten ja nuorten toistuva tavoittaminen, väestön ikääntyminen, maahanmuuttajien turvallisuuskulttuurin vahvistaminen sekä käyttäytymisen muutokseen tähtäävä viestintä lisäävät viestinnän määrää ja vaativuutta. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueen vieraskielisen väestön määrän ennuste on vuonna 2030 yli 130 000 hlöä. Vieraskielinen väestö on yksi nopeimmin kasvavista väestöryhmistä alueellamme. Vieraskielisen väestön omatoimisen varautumisen, onnettomuustilanteissa toimimisen ja yleisen turvallisuuspääoman

vahvistamisessa turvallisuusviestintä on pelastuslaitoksen keskeinen ja käytännössä ainoa onnettomuuksien ehkäisyn keino. Jotta muuttuneen toimintaympäristön aiheuttamiin haasteisiin voidaan vastata, on turvallisuusviestinnän resurssia lisättävä 1htv.

Palvelukyvyn kehittäminen tuottavuuden parantamiseksi

Ajantasainen ja riittävän kattava riskianalyysityö on keskeisessä roolissa pelastustoimen palvelutarpeen tunnistamiseksi. Riskianalyysi on lakisääteistä työtä ja se tulee toteuttaa siten, että pelastustoimen palvelut on mahdollista mitoittaa riskien ja uhkien mukaisesti sen perusteella. Asiakkaalle tuotettavan palvelun parantamiseksi on tunnistettava tarkoituksenmukainen paikallinen palvelukyky. Tämä edellyttää 1 htv resurssilisäystä.

Onnettomuuskehityksen seuranta ja palontutkinta

Vaikuttava onnettomuuksien ehkäisy edellyttää ajantasaista ja analysoitua tietoa, jota tuotetaan erityisesti riskianalyysin, palontutkinnan ja onnettomuuskehityksen seurannan kautta. Pelastuslaki velvoittaa seuraamaan onnettomuusuhkia sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja ryhtymään havaintojen perusteella toimenpiteisiin, mikä edellyttää systemaattista ja jatkuvaa asiantuntijatyötä. Palontutkinnan ja onnettomuuskehityksen kautta saatavan tiedon hyödyntäminen palveluiden kehittämisessä on keskeisessä roolissa, jotta tieto voidaan muuttaa vaikuttaviksi toimenpiteiksi ja samalla tukea mm. tulipalojen puolittamistavoitetta, on onnettomuuskehityksen seurannan ja palontutkinnan henkilöresurssia vahvistettava 1 htv.

Asumisen turvallisuus (ikääntyvä väestö, hoitolaitokset)

Ikääntyneiden määrän kasvu, heikentyneen toimintakyvyn yleistyminen ja kotona asumisen lisääntyminen kasvattavat merkittävästi onnettomuusriskejä. Myös yhteisöllisen asumisen ja palveluasumisen lisääntyminen tuo uusia turvallisuushaasteita paloturvallisuuteen, evakuointiin ja henkilöstön osaamiseen. Pelastuslaitoksen rooli korostuu kohteiden ohjauksessa, valvonnassa ja henkilöstön tukemisessa. Samalla asumisen turvallisuuden parantaminen vaatii aiempaa enemmän valvontaa, viestintää ja asiantuntijatyötä. Rakennuskannan puutteet, uudet teknologiat ja väestön ikääntyminen kasvattavat onnettomuusriskejä. Ennakoiva turvallisuustyö edellyttää laajaa, sektorirajat ylittävää yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Jotta muuttuneen toimintaympäristön aiheuttamiin haasteisiin voidaan vastata, on resurssia lisättävä 1htv.

Kemikaalivalvonta ja toimintaympäristön teknistyminen

Teknologian ja energiaratkaisujen nopea kehitys (mm. vety, akustot, uudet energiamuodot) lisää merkittävästi turvallisuusriskejä ja edellyttää pelastusviranomaisilta perehtymistä ja osaamista uusiin turvallisuusnäkökulmiin. Kokonaisuuteen liittyen myös alueen läheisyyteen suunniteltavat pienoisydinvoimalahankkeet ym. tulevat edellyttämään osaamistarvetta ja lisäresursointia niin pelastustoiminnalle kuin onnettomuuksien ehkäisylle. Palvelutasopäätöskaudella kemikaalivalvonnan ja toimintaympäristön teknistymiseen liittyen tarvitaan 1 htv resurssilisäys.

Altistumisen vähentäminen

Pelastuslaitos ehkäisee ja vähentää henkilöstönsä työperäistä altistumista osana palvelutuotannon turvallisuutta ja laatua. Toiminnan tavoitteena on mm. sähköautopalojen lisääntyessä minimoida altistuminen savukaasuille, kemiallisille, biologisille ja muille terveydelle haitallisille tekijöille pelastustoiminnassa, koulutuksessa sekä muussa operatiivisessa ja tukitoiminnassa.

Altistumisen hallinta perustuu ennaltaehkäiseviin toimintamalleihin, riskien systemaattiseen arviointiin sekä valtakunnallisiin ohjeistuksiin ja hyviin käytäntöihin. Pelastuslaitos varmistaa, että käytössä ovat tarkoituksenmukaiset henkilösuojaimet ja niiden käyttö, huolto ja valvonta on järjestetty turvallisesti.

Väestöhälytinjärjestelmän kehittäminen

Palvelutasopäätöskauden 2027–2030 aikana uusien kiinteiden hälyttimien hankinta ja olemassa olevien hälyttimien ylläpito toteutetaan pelastuslaitoksen väestöhälyttimien huolto- ja kehittämissuunnitelmien mukaisesti.

Osa tekstistä salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24§ 1 mom. 8k

---

Arvostamme henkilöstöämme:

Huolehdimme henkilöstömme osaamisen ylläpidosta

Johdamme arvostavasti sekä tavoitteellisesti tietoon perustuen

---

Pelastustoiminnan henkilöstön osaamisen ja toimintakyvyn kehittäminen

Pelastustoiminnan henkilöstön osaamisen ja suorituskyvyn ylläpito ja kehittäminen vastaamaan nykyisiä osaamistarpeita edellyttää resurssin lisäämistä. Lisäresurssien kohdentamisessa huomioidaan myös henkilöstön ikääntymisen myötä lisääntyvät haasteet. Osaamisen ja suorituskyvyn ylläpito edellyttää 6 htv resurssilisäystä palvelun laadun varmistamiseksi. Toimintaympäristön kehittymisen ja muutosten myötä osaamista ja suorituskykyä tulee kehittää vastaamaan uutta teknologiaa, robotiikkaa ja toimintaympäristön muutoksia ja teknologistumista. Tähän puolestaan tarvitaan 6 htv resurssilisäys.

Johtamisen edellytysten ja osaamisen kehittämisen varmistaminen

Operatiivisen henkilöstön henkilöstöjohtamisen sekä osaamisen ylläpidon ja kehittämisen varmistamiseksi tulee palvelutasopäätöskaudella perustaa 8 uutta virkaa.

Sopimuspalokuntatoiminnan toimintasuunnitelma

Sopimuspalokuntatoiminnan toimintasuunnitelma laaditaan palvelutasopäätöskaudella strategiaksi, jossa määritellään toimenpiteet, joilla sopimuspalokuntatoiminnan elinvoimasuutta parannetaan. Sopimuspalokuntien elinvoimaisuuden kehityksellä voidaan parantaa toiminnan vaikuttavuutta kansalaisille ja taloudellisesti kestävien palveluiden toteutumista esimerkiksi palokuntien erikoistumista kehittämällä ja jäsenmäärää lisäämällä. Myös palokuntayhdistyksen ei-pelastus toimintaan osallistuvan henkilöstön hyödyntäminen osana väestönsuojelua ja turvallisuusviestintää tulee suunnitella.

Alla oleviin taulukoihin on koostettu kehittämistarpeet sekä niiden arvioidut kustannusvaikutukset vuosittain sekä palvelutasopäätöskauden aikana.

Taulukko 6. Suunnitellut kehittämistoimenpiteet sekä arvioidut henkilötyövuosi- ja kustannusvaikutukset vuodelle 2027.

Vuosi 2027				
	Toteuttamis-aikataulu	Lisäys käyttötalousarvioon	Investointitarve	HTV vaikutus
Pelastustoiminnan suunnitelmat	2027	0,1 M€	-	1
Mäntsälän paloasema	2027	2028 eteenpäin: 0,3M€/v	12 M€	
Johtamisen edellytysten ja osaamisen kehittämisen varmistaminen	2027	0,6 M€	-	8
Pelastustoiminnan toimintavalmiuden parantaminen	2027 Myyrmäki	2027: 0,1 M€ 2028 eteenpäin: 0,7 M€ (ei huomioitu poistoja)	5,5 M€	12
	2027 Hakunila	-	7,2 M€	-
Turvallisuusviestintä	2027	0,06 M€	-	1
Altistumisen vähentäminen	2027	-	0,06 M€	-
Väestöhälytinjärjestelmän kehittäminen	2027	-	0,05 M€	-

Taulukko 7. Suunnitellut kehittämistoimenpiteet sekä arvioidut henkilötyövuosi- ja kustannusvaikutukset vuodelle 2028.

Vuosi 2028				
	Toteuttamis-aikataulu	Lisäys käyttötalousarvioon	Investointitarve	HTV vaikutus
Yhteistyö pelastustoiminnassa sekä ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämä valmius	2028	0,1 M€	-	1
Palvelukyvyn kehittäminen tuottavuuden parantamiseksi	2028	0,1 M€	-	1
Palontutkinta ja onnettomuuskehityksen seuranta	2028	0,06 M€		1
Altistumisen vähentäminen	2028		0,06 M€	-
Väestönsuojelu ja varautuminen	2028	0,12 M€	-	2
Väestöhälytinjärjestelmän kehittäminen	2028	-	0,05 M€	-
Pelastustoiminnan henkilöstön osaamisen ja toimintakyvyn kehittäminen	2028	0,4 M€	-	6

Taulukko 8. Suunnitellut kehittämistoimenpiteet sekä arvioidut henkilötyövuosi- ja kustannusvaikutukset vuodelle 2029.

Vuosi 2029				
	Toteuttamis-aikataulu	Lisäys käyttötalousarvioon	Investointitarve	HTV vaikutus
Asumisen turvallisuus (ikääntyvä väestö, hoitolaitokset)	2029	0,06 M€	-	1
Väestöhälytinjärjestelmän kehittäminen	2029	-	0,05 M€	-
Pelastustoiminnan toimintavalmiuden parantaminen	2029 Kivistö	Vuosittain 1,4 M€ (ei poistoja)	12 M€	24

Taulukko 9. Suunnitellut kehittämistoimenpiteet sekä arvioidut henkilötyövuosi- ja kustannusvaikutukset vuodelle 2030.

Vuosi 2030				
	Toteuttamis-aikataulu	Lisäys käyttötalousarvioon	Investointitarve	HTV vaikutus
Pelastustoiminnan henkilöstön osaamisen ja toimintakyvyn kehittäminen	2030	0,4 M€	-	6
Kemikaalivalvonta ja tekninen kehitys	2030	0,06 M€	-	1
Väestöhälytinjärjestelmän kehittäminen	2030	-	0,05 M€	-

Taulukko 10. Yhteenveto kehittämistarpeista ja arvioiduista kustannusvaikutuksista vuosille 2027-2030.

Vuodet 2027–2030				
	Toteuttamis-aikataulu	Lisäys käyttötalousarvioon	Investointitarve	HTV vaikutus
Yhteistyö pelastustoiminnassa sekä ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämä valmius	2028	0,1 M€	-	1
Pelastustoiminnan suunnitelmat	2027	0,1 M€	-	1
Mäntsälän paloasema	2027	(poistot tulevat olemaan isommat kuin nykyiset kiinteistökulut)	12 M€	
Johtamisen edellytysten ja osaamisen kehittämisen varmistaminen	2027	0,6 M€	-	8
Pelastustoiminnan toimintavalmiuden parantaminen	2027 Myyrmäki	2027: 0,1 M€ 2028 eteenpäin: 0,7 M€ (ei poistoja)	5,5 M€	12
	2027 Hakunila	-	7,2 M€	-
	2029 Kivistö	Vuosittain 1,4 M€ (ei poistoja)	12 M€	24
Turvallisuusviestintä	2027	0,06 M€	-	1
Palvelukyvyn kehittäminen tuottavuuden parantamiseksi	2028	0,1 M€	-	1
Palontutkinta, onnettomuuskehityksen seuranta	2028	0,06 M€	-	1
Asumisen turvallisuus (ikääntyvä väestö, hoitolaitokset)	2029	0,06 M€	-	1
Kemikaalivalvonta	2030	0,06 M€	-	1
Altistumisen vähentäminen	2027	-	0,06 M€	-
	2028	-	0,06 M€	-
Väestönsuojelu ja varautuminen	2028	0,12 M€	-	2

Väestöhälytinjärjestelmän kehittäminen	2027 2028 2029 2030	-	0,05 M€ 0,05 M€ 0,05 M€ 0,05 M€	-
Pelastustoiminnan henkilöstön osaamisen ja toimintakyvyn kehittäminen	2028 2030	0,4 M€ 0,4 M€	-	6 6